№ 56 Opłata poeztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזשער טאָגעבלאַט

22-טער יאהרגאנג. | 6 marca 1929 r. | מיטוואך, כ"ד אדר א' תרפ"ט. | רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16. טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57, פון אדמיניסטראציע 47.

סענאט אנגעהויבן געגעראל-דעבאטע בודזשעט

יודען ווילען נישט געניסען פון צוזעווארפענעם בייז פאר רעליגיעזע צוועקען.— דער זונטאג-רוה ברענגט שאדען א האלבען מיליארד זל. יעהרליך.— אסימילאציע פאליטיק אין די פאוושעכנע שולען.

שארפער ארויסטריט פון סענ. קערנער אויף דער נעכטיגער סענאט-זיצונג

וואַרשאַ (טעלעפאניש) אויף דער היינטיגער זיצונג, וועלכע האט זיך אנגעהויבען האלב עלף פארם. איז דער סענאט צוגעטרעטען צו דער בודזשעט-דעבאטע, וועלכע וועט דויערן ביז'ן 11 ד. ח.

נאכ'ן עפענען די זיצונג האט דער מארשאלעק שימאנסקי אויסגעדריקט א דאנק די פארזיצענדערם פון דער פינאנ'ן און בודזשעט-קאמיסיע, אויך אלע בוד-זשעט-רעפערענטען פאר זייער פלייסי-גער ארבייט.

ס'ערשטע ווארט בעקומט דער פאר-זיצענדער פון דער בודזשעט-קאמיסיע וויצע-מארשאלעק סענ. גלוווין (ב.ב.) ארומרעדענדיג די אונטערנעמונגע ארבייט פון דער בודזשעט-קאמיסיע, וועלכע האט נעדויערט עטליכע וואכן, ערקלערט דער רעדנער, אז די קאמיסיע האט אנ-גענומען א בעשלוס, אז אויף די פלענאר-זיצונגען פון סענאט קען נישט נעשטעלט ווערען קיין פארשלאגען צו ענדערן די ציפערן וואס זיינען אנגענומען געווארען פון דער קאמיסיע. ביי דער אפשטימונג איז דער פארשלאג פון דער קאמיסיע אנגענומען געווארען.

סענ. שארסקי (ב.ב.) רעפערירט דעם בודזשעט. נאכ'ן רעפעראט ווערט די פאר-מיטאג-זיצונג איבערגעריסען ביז 4 נאכ-מיטאג.

אויף דער נאכמיטאג-זיצונג האט דער ערשטער גענומען א ווארט סענאטאר קראיאז (אוקראינער) דער רעדנער ער-קלערט, אז די אוקראינער וועלען שטי-מען געגען בודזשעט.

סענ. פויזנער (פפ"ס) ערקלערט, אז זיין פראקציע וועט זיך אפהאלטען פון שטימען. און נאכדעם ווי סענ. גלאבינ-סקי (נ. ד.) בעקלאגט זיך אויפ'ן שטייער סיסטעם, טרעט ארויס סענ. קערנער (יוד. קאלא) מיט א שארפע רעדע. דער רעדנער שטעלט זיך אפ אויף די גרויסע שטייער-לאסטען פון דער יודישער בע-פעלקערונג. מיר יודען, זאגט סענ. קער-נער, ווילען נישט געניסען פון דעם צו-געווארפענעם בייז פאר רעליגיעזע בע-דערפענישען. דער רעדנער גערהט דאן איבער צום זונטאג-רוה. דער זונטאג-רוה ברענגט נישט שאדען נאר יודען, נאר אויך די מלוכה האט פון דעם זונ-טאג-רוה שאדען א האלבען מיליאן זל. יעהרליך. די רעגירונג וויל נישט לעגאלי-זירען קיין פראפעסיאנעלע שולען. פון דעם מעבלאניזירען די בעקערייען וועלען יודען ליידען גרויסע היזקות. איבערגע-הענדיג צום שול-וועזען זאגט סענ. קער-נער, אז די רעגירונג פיהרט אנ'אסימי-לאציע-פאליטיק אין די פאוושעכנע שו-לען. צום סוף פון זיין רעדע דערצעהלט דער רעדנער, אז דער געוועזענער ביל-דונגס-מיניסטער פראפ. קראקאווסקי האט מיט א קורצע צייט צוריק אין דער אקאדעמיע געהאלטען א לעקציע, וואו ער האט זיך צווישען אנדערן אויסגעדריקט, אז פוילען איז א רעגירונג פון מלאכים, וואס דולדעט שמוציגע יודען אין פוילען.

סענ. קערנער ערקלערט דערמיט, אז די יודישע קאלא וועט שטימען געגען בודזשעט.

נאכדעם ווי סענ. שפיקערמאן זאגט זיך ארויס געגען בודזשעט ווערט די דיס-קוסיע איבערגעריסען ביז היינט פארמי-טאג.

וויטערדיגע אימיגראציע-בעגרענצונגען קיין אמעריקא

פון ערשטען יולי או.

ניו-יאָרק (י.ט.א.) אויף דער לעצטער סעסיע פון סענאט פון די פער-אייניגטע שטאטען איז די אפשטימונג וועגען אפלייגען אויף א יאהר צייט די וויי-טערדיגע אימיגראציע-בעגרענצונגען פאר מזרח-אייראפא נישט פארגעקומען. אזוי ארום געהט דער פראיעקט וועגען די וויטערדיגע אימיגראציע-בעגרענצונגען שוין אריין אין קראפט דעם ערשטען יולי ה. י. אויב פרעזידענט הובער וועט איהם נישט בעשטעטיגען ביז'ן ערשטען אפריל. ווען ער וועט פריהער בעשטעטיגט ווערן וועט ער אריין אין קראפט שוין דעם ערשטען אפריל.

פעליקס ווארבורג געגען די רעפארם-יודען,

ווייל זיי שטיצען נישט ארץ-ישראל

ניו-יאָרק (י.ט.א.) פאר'ן אפפאהר פון ה' פעליקס ווארבורג קיין ארץ-ישראל, האט דער ברוקלינער פעראייניגטער ארץ-ישראל-קאמיטעט איינגעארדענט לכבוד איהם א באנקעט.

ענטפערענדיג אויף די רעדעס, האט ה' ווארבורג שארף אנגעגריפען די רעפארם-יודען, פארוואַרפענדיג זיי, אז זיי האלטען זיך אפ פון שטיצען דעם ארץ-ישראל-אויפבוי.

ווארבורג האט די רעפארם-יודען בעצייכענט אלס היפער-אמעריקאנער. ער האט זיי געווארענט פאר א גייסטיגען דלות ביי זיי און ביי זייערע קינדער. ארץ-ישראל—האט ווייטער געזאגט ווארבורג—בילדעט דעם גרויסען שטראם פון בע-גייסטערונג און אינספיראציעס. וויפיל איך האב נישט געגעבען פאר ארץ-ישראל און וויפיל איך וועל נאך געבען, איז דאס געשפענדעטע פיל ווייניגער פון דעם, וואס איך בעקום פון ארץ-ישראל.

סענאט-מארשאלעק שימאנסקי

פאדערט רעכט פאר'ן יודישען גימנאזיע אין ווילנע

וואַרשאַ (טעלעפאניש) דער סענאט מארשאלעק שימאנסקי האט צוגעשיקט צום בילדונגס-מיניסטער א ווארימען בריף וועגען דעם יודישען גימנאזיע אין ווילנא. אין דעם בריף בעט דער מאר-שאלעק, אז דעם יודישען גימנאזיע זאל געגעבען ווערען די זעלבע רעכט וואס די רעגירונגס-גימנאזיעס.

די האנדעלס-בעציהונגען צווישען פוילען און ארץ-ישראל זאלען פערשטארק ווערען

רעפעראט פון ד"ר הויזנער.

וואַרשאַ (טעלעפאניש) דא איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון דעם נישט-לאנג געשאפענעם פויליש-פאלעסטינישער האנדעלס-קאמער מיט'ן אנטייל פון פוילישן האנדעלס-אטאשע אין ארץ-ישראל, ד"ר הויזנער.

די טעטיגקייט פון ד"ר הויזנער איז לעצטענס פערברייטערט געווארען אויך אויף סיריען און איראק.

ד"ר הויזנער האלט א לענגערן רעפעראט וועגען איצטיגען עקאנאמישען מצב אין ארץ-ישראל. דער רעדנער האט פעסטגעשטעלט, אז די עקאנאמישע לאגע אין ארץ-ישראל פערבעסערט זיך. ער גיבט מאכט אלע בעמיהונגען צו פערברייטערן די האנדעלס-בעציהונגען צווישען פוילען און דעם נאהענטען מזרח. א דאנק דעם ד"ר הויזנער האט די פוילישע רעגירונג געקויפט אין לעצטען יאהר א טראנספארט ארץ-ישראל-טאבאק. די ענטוויקלונג פון די האנדעלס-בעציהונגען איז אבער אפהענגיג אין דער פערגרעסערונג פון פוילישען עקספארט.

די רעוואלוציע אין מעקסיקא

ניו-יאָרק (ספ.) לויט די לעצטע האלטענע ידיעות, דערנעהנטערן זיך די רעוואלוציאנערע מיליטער-אפטיילונגען צו מעקסיקא. דער אמעריקאנער אמבא-סאדאר אין מעקסיקא מאראו צוזא-מע מיט זיין מאכטער געפינען זיך אין קורנאוואדי 40 מייל פון מעקסיקא. די לאגע איז א זעהר ערנסטע. געגען די אויפשטענדיגע איז ארויסגעשיקט געווא-רען גרויסע מיליטער-אפטיילונגען. עס געהען קלאנגען, אז א סך אינדיאנישע שבטים און אויך קאטאליקען זאלען זיך פעראייניגען מיט די אויפשטענדיגע.

מיין טיפסטען מיטגעפיהל דריק איך אויס דער פרוי, קינדער און פאמיליע פון מיין אונפערגעסליכען פריינד

נ"ע

אברהם משולם סאלניק

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

שמחה בן-ציון ראזענשטיין

נאך קורצע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין בליהענדען עלטער פון 35 יאהר מיין ליבער מאן, אונזער טייערער נישט. פערגעסענער פאטער, זוהן און ברודער נ"ע

אברהם משה זשאבנער (וואלבאר-סקא 12)

די לויה קומט פאר היינט מיטוואך 1 אזייגער נאכמיטאג פון שטע-טישען פראזעקטאריום אויף לאנקאווא 44, וועגען וואס עס טיילען מיט אין טיפען צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע

אײלט צום גליק

און קומט קויפען א גליקליכען לאס נאר ביי דער לאנגיעהריגער בעוואוסטער גליקליכער קאלעקטור פון

י. ה. ליטמאן פיעטריקאווער 32 — (רוג צעגעלניאנא) —

ביי מיר איז געפאלען דאס גרעסטע געווינס פרעמיע פון 300,000 זל., 3 מאל צו 50,000 זל., 2 מאל צו 25,000 זל. און צו 15,000 זל., 3 מאל צו 10,000 זל. און פיל קלענערע געווינסען.

די ציהונג פון 5-טען קלאס הויבט זיך אן מיטוואך ד. 6-טען מערץ ביז'ן 16-טען אפריל. בעשטעלונגען צו דער ערשטער קלאס ווערען שוין אנגענומען. פראווינצער קאנען איינצאהלען אהן פארטא אין פ. ק. א. אונטערן נומער 68802.

מיט אכטונג י. ה. ליטמאן

לאדז, פיעטריקאווער 32, טעל. 44-72.

בעקאנטמאכונג.

אין מיין ערשטקלאסיגען הערען און דאמען-פריזיר-אנשטאלט זענען די פרייזען ערמעסיגט געווארען

מענער-סאלאן:		דאמען-סאלאן:	
ראזירען	40 גר.	דאמען שערען	80 גר.
שערען	80 גר.	קאפּוואשען און	
יונגלעך שערען	50 גר.	האר-טרוקענען	1.50 זל.
עלעק. מאסאזש	50 גר.	מאניקור	70 גר.
קאפ-וואשען	50 גר.	אנדולאציע	1 זל.

קומט און איבערצייגט אייך ! מיט אכטונג

ערשטקלאסיגער פריזיר-אנשטאלט

מ. קופקא, פאלודניאווא 12

פלעגט די פיס

PEDICURE

S. Łódzki

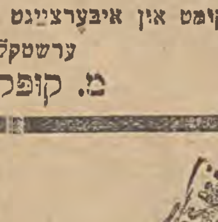

Traugutta 5 (Krótka) m. 10, tel. 70-37

נעמט אן פון 11—2 און פון 4—7 אָ. געוועזענער סיסטענט ביי מיסטער עלעמאן (הינער-אויגען-אנשטאלט אין לאנדאן). ספעציאליסט צו בעזייטיגען הינער-אויגען און הארנהויט ווי אריינגעוואקסענע נעגעל אהנע שמערצן

Dr. med Adam BENDER

Przejazd 30, Telef. 54-68.

ספעצ. פאר אינערליכע און הארץ-קראנקהייטען

נעמט אן פון 5—7 נאכמיטאג.

Dr. med. A. Uryson

אינערליכע קראנקהייטען. — ספעציאל-ארצט: מאגען, דארם- און לעבער-קראנקהייטען

קאנסטאנטינער 0, טעל. 35-85

נעמט אן פון 3—5 נאכמ.

פריוואטע טאנץ שולע

פון די נייסטע טענץ

דיפל. לעהרער י. וויינטרויב

נעמט אן איינשרייבונגען אויף איינצעלנע לעקציעס ווי אויך אין קאמפלעטען יעדען טאג פון 10 פריה ביז 10 אוו

44 קילינסקיעגאָ 44

2 טער הויף פארטער

די לעקציעס קומען פאר אונטער דער פערזענליכער לייטונג פון י. וויינטרויב

בעמ. אסיסטענט — רוטינירטער טענצער זשאן-קינג

ד"ר לודוויג פאלק

נאווראט 7, טעל. 28-17.

ספעציאליסט פאר הויט- און געשלעכט-קראנקהייטען

נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 נאכמ.

Dr. Niewiażski

האט זיך איבערגעצויגען

אויף אנדזשעיא 5, טעל. 59-40

נעמט אן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אווענד.

ספעציאל-ארצט פאר סיפיליס, טריפער און מענער שוואכע בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

פאר דאמען ספעציעלער ווארטע-זאל.

Dr. med. J. LUBICZ

ORTOPEDA

גדאנסקא 28, טעל. 41-46

ספעציאליסט פון ביינער און געלע קע-קראנקהייטען

:—: פערקרימונגען פון פלייצעס און גלידער. :—:

אייגענע פראצאוניע

פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען: ווי וקלאדקעס געגען פלאטפוס, קינסטליכע פיס, ארטאפעדישע גארסעטען א. ז. וו. נעמט אן פון 5—7

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאנא 25

טעלעפאן 26-87

ספעציאל-ארצט פאר הויט-, ווענערישע קראנק-הייטען און מענער-שוואכע. אלע-ארט אנאליזען בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8—10, 12 - 2 און 4—8 אוועגד.

בעזונדער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז, לונגען-קראנקהייט

קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 27-81

שפרעכשטונדען 12—2 און פון 5—7 נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 2 ביז 3 נאכמ.

Dr. L. PIKIELNY

ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאזע, הארץ-קראנקהייטען

Nawrot 8, telefon 19-90

נעמט אן פון 4 — 7 אין אוועגד ווי אויך אין דער לעטשניצע „Zdrowie" נאוואמיעסקא 3 פון 12½—2.

Dr. med. A. Mazur

ספעציעל-ארצט פאר אויערן, נאז און האלז-קראנק

מי אויך שטום און שפראך-פעהלער

ווסכאדניא 65

איינגאנג אויך דורך פיעטריקאווער 46) טעל. 66-01

ד"ר מ. קאליש

צאהן-ארצט

צאהן- און מונד-קראנקהייטען, צאהן-כירורגיע

נעמט אן פון 11 ביז 2 און פון 6½ ביז 8 אוועגד

זונטאג פון 12 ביז 2 נאכמ.

זשעראמסקיעגא (פאנסקא) 37

און לעטשניצא פאמאן, אלעקסאנדער 1 פון 3—5 נאכמ.

מינדערהייטן-פראגע אויף דער נעכטיגער ראט-זיצונג פון דער פעלקער-ליגע

קאנאדישער פארשטעהער אריינגעטראגן א פארשלאג צו ענדערן די פראצעדור פאר מינדערהייטן-פעטיציעס

ג ע נ ף (אטע) אויף דער היינטיגער זיצונג פעלקער-ליגע-ראט האט זיך אנגעהויבן די דעבאטע איבער דער מינדערהייטס פראגע. ס'זענען אריינגעטראגן געווארן צוויי פארשלאגן. איין פארשלאג פון קאנאדישען דעלעגאט וועגען דער פראצעדור וועלכע דארף אנגעווענדט ווערן צו דער פעטיציע פון די מינדערהייטען און א צווייטען פארשלאג פון מיניסטער שטרעזעמאן וועגען די גאראנטיע פון דער פעלקער-ליגע פאר די מינדערהייטען. דערמיט איז די זיצונג איבערגעריסען געווארען ביז מארגען, כדי זיך צו פארשטענדיגען מיט די איבריגע מיטגלידער פון פעלקער-ליגע-ראט איידער ס'הויבט זיך אן די גענעראל-דעבאטע. רעפערירען וועגען די מינדערהייטען וועט דער יאפאנישער דעלעגאט אדאצי.

דריה-אויסווייזן צווישען דער דייטשער רעגירונג מיט טראצקי'ן

ב ע ר ל י ן (אטע) אין צוזאמענהאנג מיט טראצקי'ס בקשה איהם צו ערלויבען אריינצוקומען קיין דייטשלאנד, האט זיך די דייטשע רעגירונג געווענדעט צו טראצקי'ן קיין קאנסטאנטינאפאל מיט אן אנפראגע, צי ער האט בדעה זיך צו בעזעצען אין דייטשלאנד אויף א לענגערע צייט, צי נאר איבער דער צייט פון זיין קורציע.

איינגעפאלען א דאך פון א פארבעריי אין ווארשא

ווארשא (מעלעפאניש) אויף נאוואליפקי 63 איז נעכטען איינגעפאלען א דאך פון א פארבעריי און בעמישע וועשעריי. בעת די ארבייטער זענען געווען בעשעפטיגט ביי דער ארבייט. פיר ארבייטער זענען פערוואונדעט געווארען. פון זיי איז איינער שווער פערוואונדעט געווארען.

דער בערימטער הינדוסען-פיהרער מאהאטמא גאנדי ארעסטירט.

קאלקוטא (ספ.) דא זענען פארגעקומען גרויסע ארעסטען פון די נאציאנאליסטען-אנפיהרער. צווישען די ארעסטירטע געפינט זיך אויך דער בעוואוסטער בפיהרער פון די אינדישע נאציאנאליסטען מאהאטמא גאנדי. ווי בעוואוסט, האט גאנדי גערופען צו א בויקאט אויף אויסלענדישע טעקסטיל-אויסארבייטונגען. בעת'ן ארעסטירען דעם הינדוסען-פיהרער זענען פיער ענגלישע אפיצירען שווער פערוואונדעט געווארען.

גרויסער אויפרייס פון א פולווער ארסענאל אין סאפיע

ס א פ י ע (ספ.) דא איז פארגעקומען אן אויפרייס פון פולווער-ארסענאל. 28 פערזאן זענען פון אויפרייס דער'הרג'עט געווארען, דערונטער 12 פרויען.

באנדיטען-אנפאל הינטער טאמאשאוו

ט א מ א ש א ו, (כעלעפאניש) זייט עטליכע יאהר האט אין דער פאבריק פון קינסטליכען זייד אין טאמאשאוו געארבייט אלס שליח דער 18 יעהריגער מיעטשיסלאוו שוויטעק, נעכטען בעת ער איז געפאהרן אויף א ראווער אין שליחות פון דער פאבריק קיין טאמאשאוו זענען ביים וואלד איהם בעפאלען 2 אונבעקאנטע פערשוינען און פערלאנגט פון איהם געלט.

בעת דער רעוויזיע האט ער געברובט אנטלויפען, די אנפאלער האבען איהם דאן געגעבען מיט א שטעקען א זעץ איבער'ן קאפ פון וואס ער האט פערלוירען דאס בעוואוסטזיין.

דעם פער'חלש'טען שליח האבען שפעטער געפונען ליגען נעבען וואלד די דורכגעהענדע ארבייטער, וואס האבען איהם אפגעפיהרט צו א דאקטאר.

פאליציי זוכט די אנפאלער. (§)

אפרעכנונגס-ביכלעך פאר ארבייטער.

(ג) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, איז פון 1. מערץ ד. י. ארייזאין קראפט די פעראדנונג פון ארבייטס-מיניסטעריום, לויט וועלכער עס דארף איינגעפירט ווערען אין אלע ארבייטס-אונטערנעמונגען און ווארשטאטען פון מעהר ווי 4 ארבייטער אזוי-גערופענע „אפרעכנונגס-ביכלעך". אין די דאזיגע ביכלעך דארף צווישען אנדערן, יעדעס מאל אריינגעשריבען ווערען די אויסצאהלונג פון'ם לוין, און דערביי דארף אנגעגעבען ווערען די בעזונדערע אראפגערעכענטע פערזי בערונגס-געלדער א. א.

אין פיל לאדזער ארבייטס - אונטערנעמונגען זענען אזעלכע „אפרעכנונגס ביכלעך" שוין איינגעפיהרט געווארען.

1929 די אנקלאגע-ביכער. פאר נישט צושטעלען די דערמאנטע ביכער וועט מען בעשטראפט ווערען.

קויהלען פאר ארבייטסלאזע

(§) נעכטען איז דער מאגיסטראט צוגעטרעטען ארויסצוגעבען בעהייצונג פאר ארבייטסלאזע, וואס בעקומען שטיצע אין ארבייטסלאזען-פאנד. עס בעקומען נאר קויהלען ארבייטסלאזע, וואס האבען אויסצוהאלטען א פאמיליע.

די קויהלען ווערען ארויסגעגעבען נאך היינט און מארגען אויף וועגלאווא 3 און פשענדזעלניאנא רוג פאבריטשנא.

נעקראלאג.

דאס יודישע לאדז האט נעכטען בעגלייט צו זיין אייביגער רוה דעם עלטסטען מוהל אין לאדז, ר' ישראל באים בערג ז"ל.

אין די יונגערע יאהרען איז ר' ישראל ז"ל טעטיג געווען אין פערשידענע רעליגיעזע און וואוילטעטיגע אינסטיטוציעס. ער איז געווען מיטגרינדער פון דער „בקור חולים", „לינת הצדק" און גרינדער פון „חברה מחזיקי הדת". ביז די לעצטע יאהרען האט ער די דאזיגע חברה געשטיצט מיט נדבות, וואס ער האט צוזאמענגענומען.

בכלל איז דער נפטר געווען משרידי הדור הישן, א חסיד און בעל מדות תרומיות. תנצב"ה..

צירקולאר וועגען זומער-האנדעל מיט פרוכטען און זיסקייטען.

(ג) לויט א צירקולאר פון מיניסטעריום, זענען נישטא קיין מניעות, אז דער גאסען-האנדעל מיט פרוכטען און זיסקייטען זאל פון 1. אפריל ביז'ן 30 סעפטעמבער, ווייטער זיין ערלויבט פון 9 פריה ביז 11 אין אווענד.

פון דער גמילות חסדים-קאסע ביי דער קהלה

נעכטען אווענד איז פארגעקומען א זיצונג פון דער גמילת חסדים-קאסע ביי דער קהלה. אויף דער זיצונג זענען בעטראכט געווארען הונדערט ביטעס, פון וועלכע דער גרעסטער טייל זענען אנגענומען געווארען.

ס'איז אויך אפיגנירט נאך 10 טויזענד זל. צו דעם צוועק.

די האנדעלס-קאמער זוכט א לאקאל

(פ) ס'איז פארגעקומען א זיצונג פון דער ווירטשאפטליכער סעקציע פון דער האנדעלס-קאמער, וואס האט בעטראכט די פראגע וועגען א לאקאל פאר דער „קאמער". דער פרעזידיום וועט די פראגע ענטשיידען.

אויטא-דראשקעס מוזען האבען אנקלאג-ביכער

(מ) דער לאדזער מאגיסטראט (אפטיילונג פאר שטאטישע אונטערנעמונגען) רופט אלע בעזיצער פון אויטא-דראשקעס צוצושטעלען ביז'ן 10 מערץ

לאדזער יודישער קאמער-טעאטער
ארט
לייטער: מ. בראדערזאן און ד. בייגעלמאן

היינט 9 אווענד פינקטליך
לעצטע פארשטעלונג
פון 3-שעה'דיגען גראנדיעזן שלאגער
פראגראם א. נ.
מאסקאראד
אויף דער אלט-שטאט
וואס ווערט געשפילט א גאנצע וואך ביי אויספערקויפטע הייזער.

1) שאכנע-יאכנע
2) מייטעל
3) באלעבאטיש
4) מאנאלאג
5) וואסער-טרעגער
6) מאסקאראד
7) שמידען
8) אונזערע קינדער
9) א פריילעכס
10) נאקטורן
11) אלטשטאט

בילעטען צו בעקומען פון 7 אוו.

צום מארד פון פאביאניצער מייסטער

דער דערמארדעטער מייסטער יוזעף אטא.

דער ארבייטער אנופרי מלינארטשיק דער מערדער פון אטא.

באהן-איינשלעפער-באנדע געכאפט אין פיעטריקאוו

פ י ע ט ר א ק א וו (טעלעפאניש). זייט א לענגערער צייט האט אויף דער ליניע לאדז—פיעטראקאוו גראסירט אויף די באהנען א איינשלעפער-באנדע, וואס האט מיט דער הילף פון נארקאטישע מאפיראסען פערשלעפערט די פאסאזשירען און דערנאך זיי בערויבט.

נעכטען האט די באנדע, וואס בעשטעהט פון 4 פערזאן, פערשלעפערט א סוחר און ביי איהם צוגענומען א פארטפעל מיט 10 טויזענד זל. אז ער האט זיך אויפגעכאפט האט ער שוין קיינעם ארום זיך נישט געזעהען. דער בעשווינדעלטער סוחר האט געמאלדען דער פאליציי. ווען עס איז געלונגען די באנדע צו כאפען. אין שפיץ פון דער באנדע איז געשטאנען א אינטעליגענטער יונגערמאן.

עקספרעס-צוג 309 קומט היינט שוין אן קיין לאדז.

(:) ווי מיר האבען שוין נעכטען מיטגעטיילט, האט דער וואיעוואדא יאשטשאלט זיך טעלעפאניש געווענדעט צום אונטער-מיניסטער וועגען א אנטערוועניע אין קאמוניקאציע - מיניסטעריום מכח צוריקשטעלען די נארמאלע באהן-קאמוניקאציע מיט לאדז. אין רעזולטאט פון דער אינטערוועניע וועט פון היינט אן שוין אנקומען פון ווארשא דער עקספרעס צוג נומער 309 אויפ'ן פאבריקס-וואקזאל א זייגער 8.56 אווענד. מארגען 7.20 פריה געהט אפ פון פאבריקס-וואקזאל קיין ווארשא דער שנעל-צוג נומער 310, וואס קומט קיין ווארשא א זייגער 9.52 פריה. עס איז צו האפען, אז די איבריגע צוגען וועלען אויך בקרוב שוין קורסירען נארמאל.

וואס האט פעסטגעשטעלט די רעוויזיע אין די ביכער פון דער לאדזער קהלה

(ג) די רעוויזיאנס - קאמיסיע ביי דער קהלה אין די פערזאנען פון די ה"ה לודוויק באנאש און די דירעקטארען ב. פערעלשטיין און איזידאר זאנד, האט דורכגעפיהרט א רעוויזיע אין די קהל'שע קאסע-ביכער און אין דער אלגעמיינער ביכהאלטעריע.

די קאמיסיע האט פעסטגעשטעלט, אז די אויסגאבען שטייגען איבער די איינקונפטען פאר 1928 מיט 126,495 זל. מיט 18 גר.

וואס שייך דעם בילאנס גופא, שטעלט זיך ארויס, אז דער אלגעמיינער אומזאץ פון דער קהלה אין 1928 יאהר בעטרעפט געגען 2 מיליאן מיט 872,563 זל. 56 גר. אויסגאבען לגבי די איינקונפטען בעטרעפט 126,495 זל. מיט 18 גר.

אינטערעסאנט איז נאך צו ברענגען צוויי פאזיציעס: פון עטאט איז נעבליבען (נאך די אויסגאבען צום איינקאסירען) 433,630 זל. פון בית-החיים בעטרעפען די איינקונפטען מעהר פון די אויסגאבען מיט 161,283 זל. מיט 88 גר.

אונערהערטע שטייער-עקזעקוציע ביי א יודישען שניידער

(ג) צום יודישען שניידער ה' מולאזש (פאלודניאווא 6) איז נעכטען געקומען א סעקוועסטראטאר אין בעגלייטונג פון „קויפער'ס", כדי איינצומאהנען 260 זל. שטייערן מיט עקזעקוציע - קאסטען. דער יוד האט אהערגעלעגט אויפ'ן טיש 150 זל און געבעטען דעם סעקוועסטראטאר, ער זאל בעוויליגען צוצוווארטען א טאג, ביז ער וועט ארויסגעהן צום שכן אויפ'ן צווייטען שטאק בארגען 100 זל. עס האט געדויערט א פאר מינוט און דער שטייער-צאהלער איז צוריק געקומען מען מוט'ן נויטיגען געלד, אבער זיינע 2 גרויסע שפיגעל-שענק און א נייער שטעה-זייגער איז שוין געווען „פער קויפט". ס'האט נישט געהאלפען ה' מולאזש'ס בעטען, איהם נישט בזיל-הזל צושטעלען, ווייל ער וויל געבען די גאנצע שטייער-סומע.

אינטערעסאנט איז צו בעמערקען, אז די עקזעקוציע איז אויסגעפיהרט געווארען נאך 3 א זייגער ווען עקזעקוציעס זענען נישט ערלויבט.

יוגענטליכער פער'משפט צו 4 יאהר אויסבעסערונגס-הויז.

(§) נעכטען זענען געשטאנען פאר'ן לאדזשער קרייז-געריכט די יוגענדליכע אברהם פויזנער 20 יאהר אלט, משה שווארץ 18 יאהר אלט און יוסף פשעפיורקא 28 יאהר אלט, וואס זענען אנגעקלאגט געווארען אין אנטי-מלוכה'שע טעטיגקייט. פויזנער איז פערמשפט געווארען צו 4 יאהר אויסבעסערונגס-הויז, שווארץ אויף 2 יאהר אויסבעסערונגס-הויז און פשעפיורקא איז בעפרייט געווארען.

ס'איז איבריג צו קומען קיין לאדז.

מיר ערלעדיגען אלע ענינים אין די געריכטען און אין אלע מלוכה'שע, קאמונאלע און פריוואטע אינסטיטוציעס אין לאדז, ווארשא, אין גאנץ פוילען און אין אויסלאנד.

אינטערווענציעס, פערטרעטונגען, בעראטונגען, אינפארמאציעס, פערמיטלונג אין אלערליי ענינים: וועקסעל-אינקאסא, קלויזולעס. זאבעזפיעטשעניעס אויסקונפטען און בעאבאכטונגען.

ביורא „ארגוס", לאדז, זאכאדניא 36

מיר זוכען קארעספאנדענטען און מיטארבייטער
:—:—: אין אלע שטעט און שטעטלעך. :—:—:

די הויך פון דירה-געלט אין איצטיגען קווארטאל

(§) 1 צימערדיגע וואוינונגען און 1 שטוב מיט א קיך צאהלען אין מערץ 61 פראצ. פון פאר-מלחמה'דיגען דירה-געלט. פאר 1 פאר-מלחמה'דיגען רוסישען רובעל וועט דער לאקאטאר בכן צאהלען 1 זל. און 63 גר. אויסער דעם בעצאהלען די לאקאטארען פון די דערמאנטע דירות דעם צוצאהל פאר וואסער און פאר רייניגען דעם הויף.

דאגעגען אלערליי אנדערע דירות צאהלען פולע 100 פראצ. פון גרונד-דירה-געלט אהן שום צוגאב-אפצאהלונגען.

—=0=—

פראטעסט-אקציע געגען העכערן דאס דירה-געלט

(§) די פראטעסט-אקציע געגען דער געפלאנטער העכערונג פון דירה-געלט נעמט ארום אלץ ברייטערע קרייזען. נעכטען איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון פאבריקס-דעלעגאטען פון כ.ד.ק.'שען טעקסטיל - פעראיין. דער לייטער פון פעראיין מריק האט אין זיין רעפעראט אנגעוויזען, אז די מינימאלע פערדינסטען פון די ארבייטער וועלען זיי בשום אופן נישט דערלויבען צו צאהלען אזא הויך דירה-געלט און דעריבער וועט די רעאליזירונג פון פראיעקט מיט זיך ברענגען נאך א גרעסערע פעראָרימונג פון די ארבייטער-מאסען.

די פערזאמלונג האט בעשלאסען צו שיקען א מאטיווירטען מעמאריאל געגען העכערן דאס דירה-געלט, צום סיים און צו דער רעגירונג.

באנקראט פון דער מאנופאקטור-פירמע ב. יאכנעס,

לאדזער סוחרים געליטען א היזק פון א האלבען מיליאן זל.

(§) די לאדזער סוחרישע ארגאניזאציעס האבען בעקומען א ידיעה, אז איינע פון די בעדייטענדסטע לעמבערגער פירמעס, ב. יאכנעס האט באנקראטירט די דאזיגע פירמע פלעגט צו יעדען קוינען איינקויפען אין לאדז מאנופאקטור-סחורות פאר שווערע צענדליג טויזענדער זל. און האט תמיד ערפילט איהרע פערפליכטונגען. נעכטען איז אבער אנגעקומען א ידיעה, אז די פירמע לאזט איהרע וועקסלען געהן צום פראטעסט. לאדזער סוחרים האבען פון דער דערמאנטער פירמע וועקסלען אויף א סומע פון א האלבען מיליאן זל.

אין די נאהנסטע טעג וועלען די לאדזער קרעדיטארען אפהאלטען א בעראטונג אויף וואס'ערע אופן אויפצומאהנען ביי דער באנקראטירטער פירמע די חובות.

פון שלעכטע מילך שטארבען אסך קינדער אין לאדז.

(§) ווי עס האט פעסטגעשטעלט דער סאניטארישער אמט ביים מאגיסטראט איז די שטערבליכקייט פון קינדער אין לאדז זעהר א הויכע. די סבה דערפון איז די טייליוויז שלעכטע מילך, מיט וועלכע די קינדער ווערען גענעהרט. איז שייכות דערמיט נעמט דער מאגיסטראט אונטער א נעגויע קאנטראל פון דער מילך, וואס ווערט אריינגעפיהרט אין שטאט. שטאטישע בעאמטע וועלען פרובען די מילך כדי פעסטצושטעלען דעם ווערט פון דער מילך.

[ל]אדזער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר געפינט זיך פון 6 ביז 7 אין אווענד.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט

„Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57. אדמיניסטראציע 47.

בעדייטונג פון שלום אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

[...]ועט איצט קומען די אוניפיקאציע פון דער גאנצער ציוניסטישער בעוועגונג אין פוילען און מען וועט שאפען א טעריטאריאלען ציוניסטישען פער-[בא]נד פון אלע ציוניסטישע פעדעראציעס. — דער ציוניסטישער צוזאמענפאהר וועט ערשט פארקומען נאכ'ן קאנגרעס.

(געשפרעך מיט דעפ. ד"ר ראזענבלאט).

[...]ין צוזאמענהאנג מיט דער קאנסא-[לידא]ציע און דער ציוניסטישער ארגאני-[זאצי]ע אין פוילען, האט דעפ. ד"ר רא-[זענב]לאט, דער הויפט-מתווך פון דאזי-[גען] שלום, אין א געשפרעך מיט אונזער [...]מארבייטער איבערגעגעבען א רייהע [אינט]ערעסאנטע פרטים וועגען דעם גע-[...]ענע פאר'ן פוילישען ציוניזם.

— די אונטערהאנדלונגען צווישען [...]ע צדדים, ד. ה. צווישען דעם ציו-[נ]ישען צענטראל-קאמיטעט פון איין [...] און דער אפאזיציע פון „על [ה]משמר" און די רעוויזיאניסטען פון [...] צווייטער — האט אנגעהויבען דעפ. [ד"]ר ראזענבלאט — האבען געדויערט [בער]ך 6 וואכען.

די דאזיגע אונטערהאנדלונגען זענען א [...]ולטאט דערפון, וואס די הויפט-פרא-[ג]ע ארום וועלכער עס איז געגאנגען דער [קא]מף צווישען „עת לבנות" און „על המשמר" איז נאך דער לעצטער זיצונג [פו]ן אקציאנס-קאמיטעט אין בערלין [...]רשוואונדען. די פערברייטערטע אגענ-[צי]ע א בעשלאסענע זאך, און ס'האט דע-[ר]ום מעהר נישט קיין ארט דער קאמף [צו]ישען „עת לבנות" און „על המשמר". [...]דעם הינטערגרונד, ווי איך איז [...]אוסט, איז דער אפמאך צווישען צ.ק. [או]ן דעם צווייטען צד אונטערגעשריבען [גע]ווארען. צופעליג איז עס געשעהן בעת'ן [...]שידים-באנקעט לכבוד לייב יפה'ן.

[...] איך האב זיך אפגערעדט מיט די[...] [...]. אז זונטאג פארנאכט זאלען [מ]יר נאך ערלעדיגען און אדורכקוקען [...]ען די נעבליבענע שטרייט-פראגען [או]ן גלייך דערויף אונטערשרייבען דעם [א]פמאך. אבער צוליב דעם, וואס גראד [ד]עם טאג איז פארגעקומען די בעראטונג [פו]ן די קרן-היסוד-טוער, האב איך זיך [פ]ערשפעטיגט, און כ'בין אנגעקומען, ווען [ס]'איז שוין פארגעקומען דער באנקעט [ל]כבוד יפה'ן. כ'בין דאן ארײן מיט'ן דעפ. [ג]רינבוים אין א צווייטן צימער און דארט [ה]אבען מיר צוגעטרעטען אונטערצושרייבען דעם אפמאך, אבער מערקווירדיג: אלע פעדערן, וואס מיר האבען געהאט האבען נישט געטויגט. מ'האט בא-[...]אפען נישט געקענט מיט וואס שרייבען. [ע]רשט נאך לאנגע זוכענישען איז אונז גע-לונגען צו בעקומען א גוטע פעדער. נאכ'ן אונטערשרייבען דעם אקט האבען מיר גלייך מיטגעטיילט דעם פערזאמעלטען עולם וועגען געשעהעניש און די ידיעה איז אויפגענומען געווארען מיט א גע-וואלדיגער בעגייסטערונג און מיט'ן גע-זאנג פון „התקוה". צופעליג האבען מיר אלזא אונטערגעטראגען יפה'ן א ווערטפולע מתנה צו זיין אפפאהרען, און די מתנה איז טאקי זעהר א ווערטפולע. די גאר-[...] קאנסאלידאציע, וועט האבען אנ'אונגעהויערע בעדייטונג פאר'ן פוי-לישען ציוניזם.

די ציוניסטישע ארגאניזאציע אין פוי-לען וועט איצט ווידער בעקומען דעם איינפלוס אין די אויטאריטעט, וואס זי דארף האבען צווישען פוילישען יודענטום. דער הויפט-יסוד פון אפמאך בע-שטעהט דערין, אז די פריהערדיגע אפא-זיציע בעקומט אין צ. ק. די זעלבע פער-טרעטונג, ווי די היינטיגע מעהרהייט, די „עת לבנות". דאס איז דערגרייכט גע-ווארען דורכדעם, וואס מ'האט פערדאפ-פעלט די צאהל פון די צ. ק.-מיטגלידער. איצט וועט דער צ. ק. בעשטעהן פון 18 פערזאן.

עס דארף אונטערגעשטראכען ווערען, אז דער שלום איז נישט נוגע בלויז די „על המשמר"-גרופע, נאר אויך די רע-וויזיאניסטען. דעם קומענדיגען זונטאג, דעם 10 ה. ח., וועט פארקומען א זיצונג פון פארטיי-ראט, אויף וועלכען דער אפ-מאך וועט בעשטעטיגט ווערען.

— צי וועט בקרוב אויך פארקומען דער געפלאנטער ציוניסטישער צוזאמענ-פאהר?

— ניין. דער צוזאמענפאהר וועט אפ-געלעגט ווערען ביז נאכ'ן קאנגרעס.

— צי וועט די קאנסאלידאציע האבען א ווירקונג אויף דער אוניפיקאציע פון דער ציוניסטישער בעוועגונג אין גאנץ פוילען?

— בלי-ספק. אין מזרח-גאליציען קו-מען טאקי איצט פאר אונטערהאנדלונגען צווישען ד"ר רייכ'ס גרופע און דער אפא-זיציע און מ'קען ערווארטען, אז דאס, וואס איז איצט פארגעקומען אין ווא-רשא, וועט צוטרייבען לעמבערג צו מאכען אנ'ענליכען שריט.

בכלל מוז פעסטגעשטעלט ווערען, אז א געאייניגטע ציוניסטישע ארגאניזא-ציע אין פוילען וועט אויסאובען א שטאר-קען איינפלוס אויף אלע יודישע פראגען. אויך די יודישע „קאלא" וועט א דאנק דעם געשטארקט ווערען, הגם אונדירעקט.

נאכדעם, ווי מיר וועלען האבען אדורכ-געפיהרט די אוניפיקאציע, וועלען מיר קענען צוטרעטען צו שאפען א טעריטא-ריאל ציוניסטישען פערבאנד אין פוילען, ד. ה. א פערבאנד, וואס זאל ארומנעמען אלע ציוניסטישע פעדעראציעס ווי „מזרחי", „התאחדות" און אפשר אויך די רעכטע „פועלי ציון".

כ'וויל נאך צום סוף אונטערשטרייכען, אז א דאנק דער קאנסאלידאציע וועט ביי אונז אויפהערען דאס קלויבען פאר-שטעהער אלס פערטרעטער פון גרופירונ-גען, נאר מ'וועט קלויבען די מענשען לויט זייערע פערזענליכע קוואליפיקא-ציעס. טאקי אויפ'ן נאהענטסטען צוזא-מענפאהר וועט מען אויסקלויבען א צענטראל-קאמיטעט פון מענשען, וואס האבען זייערע גרויסע פערדינסטען פאר'ן פוילישען ציוניזם. דער צ. ק. וועט דאן בעשטעהן נאר פון 11 מיטגלידער און נישט פון 18, ווי מיר האבען עס צוליב דער קאנסאלידאציע געמוזט בע-שטימען.

מיט אין ווארט, — האט דעפ. ד"ר ראזענבלאט פערענדיגט, מיר האבען גע-טון א גרויסע זאך. לאמיר האפען, אז די רעזולטאטען וועלען נישט לאזען אויף זיך לאנג ווארטען.

מר.

שוועדישע קאפיטאליסטען בויען אנ'עלעקטראוניע אין קאליש.

קאליש, (טעלעפאניש).

א שוועדישער קאנצערן האט געשלאסען אנ'אפמאך מיט'ן קאלישער מא-גיסטראט וועגען אויסבויען אין קאליש א גרויסע עלעקטראוניע. די פערהאנענע עלעקטראוניע איז צו קליין פאר דער שטאט, וואס האט נישט קיין קאפיטאל אליין אונטערצונעמען דעם בוי.

דער קאנצערן האט א קאפיטאל פון 5 מיליאן זל., וואס ער גיט דער שטאט אין דער פארם פון א לאנג-טערמיניגער הלוואה.

דער מאגיסטראט בעמיהט זיך אויך ביי דער רעגירונג צו בעקומען ווייטערע קרעדיטען פאר דעם צוועק.

לודענדארף און 60,000 אנ-הענגער זאגען זיך אפ פון קריסטענטום

אונטער דער פיהרערשאפט פון פעלד-מארשאל לודענדארף מיט זעכציג-טויזענד אנהענגער געוועזענע מלחמה-וועטע-ראנען, איז אין דייטשלאנד געשאפען געווארען א באוועגונג ארויסצווארפען פון דייטשען פאלק דאס קריסטענטום, אט די „קרענקליכע רעליגיע פון די יודען", ווי לודענדארף רופט זי אן, און זיך צוריקקעהרען צוריק צום געצען-דינסט, צו דער רעליגיע פון די אלטע טעוטאנישע פעלקער, וועמענס גאט איז געווען דער מעכטיגער וואטאן, דער גאט פון קריג און דונער.

דער רוף: „אראפ דעם קראנקען גלוי-בען פון נצרת און צוריק צום היידענ-טום"! האט בעקומען א מעכטיגען אנ-קלאנג אין דייטשען פאלק, וואס פיהלט זיך זייט נאך דער מלחמה געשלאגען פון שונאים און זעגענארט פון קריסטליכען גאט. די מעכטיגע „טאנענבערג-ליגע", וואס בעשטעהט פון געוועזענע סאלדא-טען און צעהלט א מיטגלידערשאפט פון זעכציג טויזענד מאן, האט געשווארען צו שטעהן ביי לודענדארפ'ס זייט אום צו העלפען בעקעמפען דאס, וואס זיי רופען דעם נידעריגען און פערברעכע-רישען איינפלוס פון קריסטענטום.

די נייע באוועגונג פאר דעם טעוטא-נישען געצען-דינסט האט שוין געשא-פען א מעכטיגע ארגאניזאציע מיט מיס-יאנערן, וואס וועלען ארומפאהרען איבער דייטשלאנד צו פרעדיגען פאר'ן דייט-שען פאלק די נויטיגקייט פון אראפ-שלייערן פון די פלייצעס פון דייטשען פאלק די קריסטליכע רעליגיע, וואס האט געמאכט א תל פון דעם אמאליגען מעכ-טיגען דייטשען פאלק.

אין דעם אויפרוף, וואס גענעראל לודענדארפ'ס אנטי-קריסטענטום-ארגאני-זאציע האט ארויסגעשיקט צו אלע דייט-שע פעלקער ווערט געזאגט, אז „איידער קריסטענטום איז ארײנגעדרונגען אין דייטשלאנד זענען די שבטים, וואס הא-בען געוואוינט צווישען ריין און דונאי, רעספעקטירט געווארען פון דער גאנצער וועלט. דייטשלאנד'ס אומגליק פאנגט זיך אן פון דעם מאמענט, ווען אונזערע אור-עלטערן זענען געצוואונגען געווא-רען דורכ'ן שווערד אנצונעמען דאס קריסטענטום".

דער אויפרוף זאגט ווייטער, אז „פרי-הער האבען די טעוטאנישע שבטים גע-האט א רעליגיע, וואס האט זיך גע-פאסט צו זייער טעמפעראמענט און גייסטיגע בעדערפענישען. דער גלויבען פון וואטאן, דעם גאט פון קריג אין דו-נער, און פון פרעיא, די געטין פון ליבע, איז ארויסגעוואקסען פון די גייסטיגע בעגריפען פון די דייטשען. זיי האבען בעהאט זייער אייגענעם הימעל און זיי-ער אייגענע ערד. זיי זענען געווען פריי און דרייסט, פאר קיינעם קיין מורא ניט געהאט, און צו דערזעלבער צייט זענען זיי געווען מילד און גוטמוטיג און לאנג-זאם צו כעס".

„אבער דאס אלץ", זאגט לודענדארף, האט זיך געענדיגט, ווען קריסטליכע מיס-יאנערן האבען גענומען ארײנדרינגען אין די דייטשע וועלדער און מיט זייערע מיסטעריעזע צייכענס און רעליגיעזע גע-זאנגען האבען זיי היפנאטיזירט די קינ-דער פון די טעוטאנער און פערדארבען זייער בלוט מיט דעם „ווייבליכען גלויבען פון מענשען-ליבע". אט דאס גלויבען, וואס שטאמט פון יודען, האט ממש רו-אינירט די דייטשע שבטים", זאגט לודענ-דארפ'ס אויפרוף.

קייזער ווילהעלם האט צו זיין 70-טען געבורטסטאג בעקומען פון לודענדארפ'ן דעם אויפרוף און די בקשה זיך אנצו-שליסען אן זיין נייער באוועגונג פטור צו ווערען פון דער פרעמדער קריסט-ליכער רעליגיע. ווילהעלם האט דערווייל ערקלערט, אז ער בלייבט ביי דעם עוואנ-געליום.

די נייע באוועגונג געגען קריסטענטום און פאר היידענטום היט שטארק אפגע-שראקען די רעליגיעזע ארגאניזאציעס פון די לוטעראנער און קאטוילען און זיי האבען בעשלאסען צו פראטעסטירען גע-גען דער באוועגונג אויף מאסען-מיטינגען. מאדאם לודענדארף שטעהט פעסט מיט איהר מאן און זי איז געווארען די פריס-טערין פון די פרויען-מיסיאנערען פאר דער נייע - אלטער טעוטאנישער רע-ליגיע.

—0—

דאס טאג-בוך פון גלות

פון לעא טראצקי.

אינם דאזיגען ווערק שילדערט דער גרויסער קאמוניסטישער פיהרער די אמת'ע לאגע אין סאוויעט-רוסלאנד. דאס ווערק האט טראצקי געשריבען אין טורקעסטאן, וואוהין ער איז פערשיקט געווארען פון סטאלינ'ען.

מיין קאמף געגען אפארטוניזם.

ראקאווסקי האט בסך הכל געוויילט 2 וואכען אין מאסקווע און אזוי ווי ער האט די ערשטע עטליכע טעג פון זיין בעזוך אביסעל בעצווייפעלט אין מיינע בעשטרעבונגען און אידעען, האט ער מיר די לעצטע עטליכע טעג ערקלערט, אז ער איז איבערצייגט אין מיינע אנ-שויאונגען און האט מיר צוגעזאגט זיין פולע אונטערשטיצונג.

ראקאווסקי איז דאן אפגעפאהרען צו-ריק קיין פאריז, ווייל ער האט דאן גע-פיהרט זעהר וויכטיגע פערהאנדלונגען מיט בריאנ'ען וועגען אנ'אויסגלייך אין די רוסישע חובות צו פראנקרייך.

מיט עטליכע טעג שפעטער איז צו מיר געקומען ראדעק און מיר געוויזען א בריף פון „פאליט-ביורא", אין וועל-כען מען ווייזט איהם אן, אז זיין ארטי-קעל אין „פראוודא" איז געגען די אינ-טערעסען פון דער פארטיי, און אז מען מאכט איהם אויפמערקזאם, אז ער זאל בעסער ווייטער וועגען דער פראגע נישט שרייבען, טאמער וועט ער עס אבער יא טון, וועט ער געשטעלט ווערען פאר א פארטיי-געריכט.

מיר האבען זיך דאן ביידע אנגעקוקט און איך האב שפעטער א פרעג געטון ראדעק'ן, וואס ער קלערט איצט צו טון.

ראדעק האט מיר ערקלערט, אז איצט איז ער נאך מעהר איבערצייגט אין מיין גערעכטען קאמף געגען אפארטוניזם פון סטאלינ'ען און זיינע חברים און מיר פערזיכערט, אז ער וועט זיך פאר גאר-נישט אפשטעלען, נאר ער וועט פארט-זעצען זיין קאמף געגען די שעדליכע איבלען, וועלכע זענען איצט ארויס אויף דער אויבערפלאך פון דער רוסישער רעוואלוציע.

ראדעק האט מיר אויך ערקלערט, אז ער האט שוין אוועקגעשיקט נאך 2 גרוי-סע ארטיקלען צו דער „פראוודא", וועל-כע זענען דערווייל נאך געשריבען אין א זעהר מעסיגען טאן, ווייל ער וויל דורך זיי ארויסרופען א דיסקוסיע מצד סטאלינ'ס אנהענגער און אזוי ארום די פראגע מאכען פאפולער פאר דער ברייי-טער עפענטליכקייט.

ווי ענטוישט איז ראדעק אבער גע-ווארען, ווען ער האט דערוויסט, אז זיי-נע אנדערע ארטיקלען ווערען נישט מעהר געדרוקט. גלייכצייטיג האט איהם בוכארין גערופען צו זיך און איהם ער-קלערט, אז ער קען די ארטיקלען נישט דרוקען, ווייל זיי אונטערשטיצען די אידעען פון „טראצקיזם" און דערביי האט ער איהם אויפמערקזאם געמאכט, אז אויב ער וועט נישט שרייבען וועגען עפעס אנדערש און נישט אויפהערען זיך צו בעשעפטיגען מיט'ן אפארטוניזם, וועט ער איהם מוזען אפזאגען פון דער ווייטערער מיטארבייטערשאפט אין דער „פראוודא".

דערמיט האט מען אויך פערמאכט ראדעק'ן דאס מויל און מיר זענען גע-בליבען מאכטלאז צו קענען עפעס אויס-טון דורך דער אפיציעלער פרעסע, ווייל פאר אונז איז דאן קלאר געווארען, אז דאס אלץ איז געשעהן אויף דעם אויס-דריקליכען בעפעהל פון סטאלינ'ען, ווייל אנדערש וואלט בוכארין נישט געוואגט אויף איינגענער אחריות צו געבען אנצו-הערען ראדעק'ן, אז ער וועט איהם אפ-זאגען פון דער ווייטערער מיטארביי-טערשאפט אין „פראוודא". ווייל בוכארין האט גוט געוואוסט, אז ראדעק האט א סך מעהר לעזער אין „פראוודא", ווי ער האט.

אזוי ווי מיר האבען געוואוסט, אז איבער דער גאנצער סאוויעט-אוניאן פיהלט זיך א שטארקע בעגייסטערונג גע-גען דעם שעדליכען רעזשים פון סטא-לינ'ען האבען מיר זיך ענטשלאסען פארצו-נעמען א ברייטערע טעטיגקייט אין די פאבריקען און זאוואדען, וואו מיר הא-בען געוואלט האלטען פארטראגען פאר די ארבייטער און זיי אויפווייזען אויף דער גרויסער געפאהר, וואס די רוסישע רעוואלוציע געהט ענטקעגען, אויב דער אפארטוניזם פון סטאלינ'ען און זיינע חברים וועט נישט אויפהערען.

ראדעק איז טאקע גלייך אוועקגעפאה-רען קיין לענינגראד, וואו ער האט גע-האלטען דעם ערשטען פארטראג און צוגעצויגען צו זיך א גרויסע צאהל פאב-ריקס-ארבייטער.

אבער גלייך נאכ'ן ערשטען פארטראג, איז ראדעק, אזוי ווי איך, אויסגעשלא-סען געווארען פון אלע אמטען אין דער פארטיי, אדער בעסער געזאגט, סטאלין האט איהם בעפוילען אנצונע-מען דאס אמט אלס פראפעסאר פון אריענטאלישע שפראכען אין דער או-ניווערזיטעט.

דערמיט האט סטאלין ווידער אונ-שעדליך געמאכט אונזערע גרויסע שטרע-בונגען אויפצוווייזען דעם רוסישען פראלעטאריאט, ווי שעדליך דער אפאר-טוניזם איז פאר דער רוסישער רעווא-לוציע.

א שפאנענדער קאפיטעל פון טראצ-קי'ס טאג-בוך מיט דאקומענטען פון דער רוסישער רעוואלוציע אין די ווייטערע נומערן פון „לאדזשער טאגע-בלאט".

אבאנירט
פון 1. מערץ 1929 דאס
„לאדזשער טאגעבלאט".

פירשט יוסופאוו מאכט איצט א פיין לעבען פון אמעריקאנערינס

דער פירשט, ראספוטינ'ס מערדער, האט דאס גרעסטע מאדע-געשעפט אין פאריז. — א גרויסער יודישער דאמען-קאנפעקציא-נער זוכט זיך פאר א שותף א צווייטען רוסישען פירשט.

(א בריף פון פאריז, ספעציעל פאר'ן „לאדזשער טאגעבלאט")

פון מ. פערלאוו.

אין דעם רוישיגען, קאכעדיגען פאריז געפינט זיך א צווייטע שטאט, אפילו א קלענערע, ארימערע, ווי די הויפט-שטאט פון פראנקרייך — דאס איז די אזוי-גע-רופענע „שטאט פון די היימלאזע". די שטאט פון די היימלאזע" בעשטעהט פון א הונדערט טויזענד צוזאמענגעלאפענע, פאליטישע עמיגראנטען פון דער גאנצער וועלט. ס'רוב אבער זענען דאס רוסען און איטאליענער. ווייטער געהען שפאניער און פארטוגעזען. און אפילו אויך מעקסיקא-נער. די רוסישע און איטאליענישע עמי-גראנטען זענען אמטייטסטען מענשען, וואס זענען פריהער געשטאנען ביים רודער פון דער מאכט. איהר געפינט דא הויכע צארישע גענעראלען און פירשטען-קינ-דער, וואס מאכען איצט א שווער ביטער לעבען אלס קעלנער און צייטונגס-פער-קויפער, שאפערן און סוביעקטען אין גע-שעפטען. די דאזיגע לייט איז באמת נישטא, וואס מקנא צו זיין. דאס זענען געוועזענע מענשען אהן שום אויסזיכטען אויפ'ן מארגען, אהן שום האפנונג אויף דער צוקונפט. איהר טרעפט דא רוסישע קניאגיניעס, וואס שטעהען פערשאצט די ארבעל ביים וואשען מיט זייערע אויס-געאיידעלטע הענטלעך די טעלער אין די קיכען פון די רעסטאראנען.

עס איז אבער דא צווישען זיי אויס-נאמען אויך. א גאנץ קליינינ'ם טייל האט דעם מזל אין פאריז צוגעשפילט און מא-כען א זעהר פיינעם לעבען. דאס זענען אזוי צו זאגען די גבירים פון דער עמי-גראציע. איינער פון די דאזיגע גליקלי-כע עמיגראנטען איז דער יונגער פירשט יוסופאוו, דערזעלבער, וואס האט אפגע-רומט פון וועג דעם „הייליגען" ראספוטין. פירשט יוסופאוו איז דער ליבלינג פון דער עמיגראציע, זיין פרוי, איז אויך נישט פון קיין קליינעם יחוס, זי איז די פירשטין אירענא ראמאנאווא, צאר ני-קאלייס א ליבליכע קוזינע.

דער הארטער גורל פונ'ם גלות וואלט דאס דאזיגע אריסטאקראטישע פארל גע-וויס אויך פערוואנדעלט אין ארומשלע-פערס איבער די פאריזער גאסען און אלס געסט אין די בחנמ'דיגע נאכט-אזי-לען פון דער גרויסער שטאט. יוסופאוו איז אבער א יונג מיט בייגער און ער האט געוואוסט דעם סוד פון צופאסען זיך, און דאס האט איהם טאקי אפגעראטעוועט צו דער ריכטיגער צייט, איידער ער איז אינגאנצען געזונקען אינ'ם תהום פון ארימקייט אין עלענד.

ווען יוסופאוו איז געקומען קיין פאריז האט ער נאך פערמאגט פון כלה'ס צד א היבש ביסעל בריליאנטען, וואס ער האט אפגעראטעוועט פון די באלשעוויקעס. א חכם אין ער געווען, האט ער פערשטא-נען, אז מיט דעם ביסעלע בריליאנטען איז פיל בעסער צו האנדלען, איידער עס אויסצושעפען דעם „צאר" קיריל אויס-צוהאלטען זיין „הויף", אדער ניקאלאי ניקאלייעוויטש. פירשט יוסופאוו האט זיך מסתמא בעטראכט, אז דאס פאטערלאנד דארף טאקי האבען א צאר, אבער ביז וואס-ווען איז פיל גלייכער צו פרובירן דאס שטיקעלע גליק אויף די פאריזער גאסען און ארײנכאפען א שטיקעל פא-ריזער עולם-הזה. יוסופאוו האט געמאכט די בריליאנטען צו געלד און זיך גע-פאנט אויף דער רוא ג'פא אנ'עלעגאנ-טען מאדען-געשעפט, און יוסופאוו האט געוואוסט, וואס ער טוט. ער האט פער-שטאנען, אז אזא שענער בחור, ווי ער, און שוין איז ער טאקי, מיט אזא פירשט-ליכען יחוס און דערצו נאך א נאמען אלס מערדער פון דעם הייליגען ראספו-טין, וועט צוציהען די עלעגאנטסטע דא-מען-וועלט צו זיין געשעפט. און ער האט טאקי נישט געהאט קיין טעות. אין א קור-צע צייט ארום איז יוסופאוו'ס מאדען-געשעפט בארימט געווארען אין גאנץ פאריז. די עלעגאנטסטע פאריזער דאמען, האבען זיך אנגעהויבען צו קליידען אין זיין געשעפט. פרויען פון די גרעסטע קארפען-קעפ אין פראנקרייך האבען גע-וועלט האבען די זכיה אנצוטון זיך אין דעם אטעליער פון דעם עלעגאנטען רו-סישען פירשט. די גרעסטע קליענטעל בעשטעהט אבער פון אמעריקאנערינס, וואס קומען אראפ נאך „יוראפ" אנקוקען אויף ביי-ווארנדער די וואונדערליכקייטען פון דער אלטער וועלט.

פאר די אמעריקאנערינ'ס איז יוסו-פאוו'ס מאדען-הויז, אדער ווי עס הייסט פערקירצט „איררע" פון די איניציאלען אירענא און יוסופאוו א מקום מקלט פאר זייער נייגיריגקייט און סאטיספאקציע צו ווערען בעדינט פון אנ'עכטען פרינץ און פרינצעסין. אויף קיין פרייז קוקען זיי נישט, פאר די אמעריקאנער דאלאר-פרינצעסינס איז אלץ ווערט, אבי צו זעהן דעם שמייכעל פון דעם עלעגאנטען און שעהנעם מאסקווער פרינץ.

פערשטעהט זיך, אז יוסופאוו מאכט דערביי גארנישט קיין שלעכטע געשעפ-טען. ער איז געווארען שטיין-רייך און זיך שוין אפילו געקויפט א הערליכע ווי-לע אין דער געגענד פון פאריז. פון זיינע געלדער שטיצט ער די רוסישע עמיגראציע, פיל מאנארכיסטישע בלעט-לעך, וואס ערשיינען איצט אין פאריז, האלט ער ממש אויס אויף זיינע אייגענע פלייצעס. דער בערימטער רוסישער מא-נארכיסט און אלטער שווארצער מאה'ניק שולגין האט די טעג ארויסגעגעבען א ווערק וועגען דער צוקונפט פון רוסלאנד. שמועסט מען, אז די גרעסטע צאהל עק-זעמפלארען האט אפגעקויפט דער פירשט יוסופאוו און טיילט זיי בחנם פונאנדער צווישען די ארימערע עמיגראנטען.

אט אזוי האט דעם ראמאנטישען פירשט יוסופאוו אפגעגליקט אויף די פאריזער גאסען און לעבט דערווייל אין דעם ניי-עם פאטערלאנד פיל בעסער, ווי א סך אנדערע עמיגראנטען, וואס האבען זיך ניט געוואלט אראפלאזן צו דעם מיאוס'ן יודישען האנדעל מיט קליידער און ווייבערשע טואלעטען.

אין די פאריזער יודישע קאנפעקציע-קרייזען רעדט מען שוין טאקי, אז א געוויסער אלט-איינגעזעסענער יודישער קאנפעקציאנער זוכט איצט ארום מיט ליכט עפעס א צווייטען רוסישען פירשט און מיט איהם עפענען א שותפות'דיגען מאדע-געשעפט. און ווי מען שמועסט, וועט ער אזא שותף געפינען.

רוסישע פירשטען פעהלען נישט אין דער „שטאט פון די היימלאזע".

לאדזער כראניק.

רעגלאמענטירטע סחורות אויפ'ן 2-טען קווארטאל 1929

דער צענטראלער סוחרים - פעראיין פיעטריקאווער 10 מאכט בעקאנט, אז עס ווערען אנגענומען ביטעס אויף ארייננפיהר פון רעגלאמענטירטע סחורות אויפ'ן 2. קווארטאל פון 1929, ביז'ן 21 מערץ איינשליסליך.

נאכ'ן דערמאנטען טערמין וועלען קיין ביטעס נישט אנגענומען ווערען.

נאכט-דיזשורנע אין די אפטייקען.

היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקן: מ. עפשטיין, פעטריקאווער 225; מ. בא-מא-שעווסקי, פעטריקאווער 95; מ. ראזענבלום, צוניל גאס 12; גארפין, וויבארניא 54; י. קאפראווסקי, נאווא-מייסקא 15.

פערלענגערונג פון דער שטיצע פאר ארבייטסלאזע

(§) ווי מיר דערוויסען זיך ווערט דאס ארבייטס-מיניסטעריום אין פערשטענדי-גונג מיט'ן פינאנץ-מיניסטעריום פעראָרד-נען א ווייטערע פערלענגערונג פון דער שטיצע פאר ארבייטסלאזע פון לאדז און אומגעגענד אויף נאך 17 וואכען.

גרויסע שרפה אין לאדז

אפגעברענט געווארן ציטרינ'ס אפרעטור אויף בזשעזשינער 50

דער שאדען בעטרעפט 30 טויזענד דאלאר

(§) נעכטען ארום 11 פארמיטאג האט אויסגעבראכען א שרפה אין צוט-רינ'ס אפרעטור אויף בזשעזשינער 50. בעת די ארויסגערופענע פייערלעשער זע-נען אנגעקומען אויפ'ן ארט פון דער שרפה איז דער גאנצער 3 שטאקיגער פאבריקס-בנין שוין געשטאנען אין פלא-מען. די שרפה האט דער ערשטער בע-מערקט דער בוכהאלטער פון דער פיר-מע ה' גאניג, זייענדיג אין א זאל אויפ'ן צווייטען שטאק, האט ער דערזעהן ווי אין דער גארן-שטיב הויבט אן ברענען און דאס פייער ווארפט זיך בליץ-שנעל איבער אויף די טראנסמיסיע-פאסען און פון דארט אין גאנצען זאל. דער בוכהאל-טער האט תיכף גענומען טעלעפאנירען נאך די פייערלעשער. בינו לבינו האבען די ארבייטער פון דער פאבריק אליין גע-פרובט לעשען די שרפה מיט דער הילף פון אפאראט „מינימאקס" דאס האט זיך זיי אבער נישט איינגעגעבען און זיי הא-בען דעריבער אויף גיך גענומען ארויס-ווארפען די סחורות דורכ'ן פענסטער, א דאנק וואס זיי האבען נישט דערלאזט דאס פייער זיך נאך מעהר פערשפריי-טען. דערביי האבען בעקומען בראנד-וואונדען די ארבייטער שלמה נאכמאנא-וויטש און יוזעף וואלטשאק. בעת די פייערלעשער זענען אנגעקומען האט דאס פייער פארט שוין געהאט ארומגעכאפט דעם גאנצען פאבריקס-בנין.

א דאנק דער ענערגישער רעטונגס-אקציע פון די פייערלעשער אונטער דער אנפיהרונג פון קאמענדאנט גראהמאן, וואס האבען זיך צעטיילט אין 2 גרופען, איינע וואס האט איינגעלאשען דעם ברע-נענדיגען בנין און איינע, וואס האט פער-היטען די נעבענליגענדע געמויערטע און הולצערנע בנינים, איז געלונגען דעם פאבריקס-בנין איינצולעשען. דערביי איז די אקציע געווען זעהר בעשווערט אין צו-ליב מאנגעל אין וואסער, אז צוליב'ן ענ-גען און שלעכטען צופוהר, ארום 2 א זייגער איז די שרפה איינגעלאשען געווא-רען. דער 2. און דריטער שטאק זענען אינגאנצען צעשטערט געווארען. די מאשינען און די ארויסגעווארפענע סחורות זענען פערניכטעט געווארען פונם וואסער. ווי עס מיילט אונז מיט די פער-וואלטונג פון דער פאבריק בעטרעפט דער שאדען 30 טויזענד דאלאר. די סחורות זענען געווען פערזיכערט אויף א קלייגער סומע. רייטער און פוס-פאליציי האט געהאלטען די ארדנונג און אפגע-שלאסען דעם צוגאנג צו דער ברענענ-דער פאבריק פארן פובליקום. דער טראמוואי און ראד-פערקעהר אויף יענעם שטח איז אינגאנצען אפגעשטעלט געווארען.

אויפ'ן ארט פון דער שרפה זענען אויך געווען דער שטאט-סטאראסטא סטשעמינסקי, וואיעוואדישער פאליציי-קאמענדאנט ד"ר מארווינסקי, שטאט-קאמענדאנט עלועסער ניעדזשעלסקי. נאכ'ן איינלעשען פון דער שרפה איז אויפ'ן ארט נאך געבליבען א פייערלעשער-אפטיילונג, אום מורא די קליינע האלאוועשקעס זאלען זיך נישט נאך אמאל אנצונדען. ווי מיר דערוויסען זיך האבען די סחורות פון דער אפרעטור גע-הערט צו פערשידענע פירמעס. מיט 2 וואכען צוריק זאל אין דער אפרעטור אויך שוין האבען אויסגעבראכען א שרפה, וואס איז אבער דאן איינגעלא-שען געווארען.

אויסמעסטונג פון אומזאץ-שטייער

דארף פערענדיגט ווערען ביז'ן 15. אפריל.

(וו) די לאדזער פינאנץ-קאמער האט נעכטען בעקומען א צירקולאר פון פי-נאנץ-מיניסטעריום וואס דערמאנט, אז די אויסמעסטונג פון אומזאץ-שטייער דארף פערענדיגט ווערען ביז'ן 15. אפריל. אין דעם טערמין דארפען שוין צוגעשטעלט ווערען די צאהלונגס-צעטלען. דערווייל ארבייטען נאך די שאצונגס-קאמיסיעס.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע
זאל — נארוטאוויטש 20 —
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. קאמפאניעץ
אנשעל שאר'ס אמעריק. יודיש טעאטער
גאסטראלן פון דער וועלט-בערימטער אמעריקאנער קינסטלערין
דארא ווייסמאן
היינט מיטוואך ד 6-טען 9 אווענט
ונזער גרויסער גאסט
דארא ווייסמאן
אין אנשעל שאר'ס גרויסער אמעריק. און ווארש-ווער סענסאציע—
ווייב אדער געליבטע
2 יאהר געשפילט אין אמעריקא. 102 מאל אין קאמינסקי'ס טעאטער אין ווארשא
אכטונג! די פערשטעלונגען פאנגען אן פינקטליך 9 אווענד און 4 בייטאג אכטונג!
נאכדעם דריטען גלאק וועלן די טירען פאזיטיוו געשלאסען ווערן.
אין אלע ביעסען נעמען אנטייל לויט א. ב. פ ר ו י ע ן: בעזמאן, באריסאווא מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן, קארעני, קאמפאניעץ. מענער: אריעל, אייזענ-בערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, מאטסקאוו, נייהויז, פאלאנסקי, ישראל קאמפאניעץ, ראבינאוויטש, ראקאוו.
אדמיניסטר.—מ. ארנוואלד. מוזיקאלישע לייט.: ל. זעלמאן.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער פילהארמאניע.

די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון „התאחדות".

שבת איז פערגעקומען אונטער'ן פאר-זיץ פון ה' דיר. ח. חובן די אלגעמיינע פערזאמלונג אין התאחדות. די פערזאמ-לונג עפענט ה' דר. א. טארטאקאווער, וועלכער גיט א איבערבליק איבער די ביז-איצטיגער טעטיגקייט פון דער פער-וואלטונג, ער ווייזט אויך אן אויף דער נויטווענדיגקייט צו פערשטארקען די ארבייט אויף אלע געביטען. נאכדעם ווי ס'ווערט געוועהלט אלס פארזיצענדער פון דער פערזאמלונג ה' דיר. ח. חובן, און אלס סעקרעטאר ה' י. קארן געהט אב דעם בעריכט פון די ביז-איצטיגער טע-טיגקייט פון דער אבטרעטענדער פער-וואלטונג דער סעקרעטאר ה' ז. בוים-גאלד. אין משך פון לעצטען האלבען יאהר זענען צוגעקומען א פערהעלטניסמע-סיג גרויסע צאהל מיטגלידער, אין די וניווערסיטעטס פאנדען ווי קרן היסוד האבען די חברים גענומען א אקטיווען אנטייל. אויך פארן החלוץ איז א דאנק די בעמיהונגען פון אונזערע חברים גע-שאפען געווארען גרויסע געלד סומען פאר די חלוצישע פירמעס.

אלע אינסטיטוציעס פון דער פארטיי ענטוויקלען זיך גוט. נאכדעם ווי ה' בוימגאלד רעזומירט די ביז איצטיגע טע-טיגקייט שטעלט ער פאר די נאהענטסטע ארבייט פון ניי געוועהלטען ועד, אויף וועלכע דאס ערשטע ארט דארף פער-נעמען די שקל אקציע, אין וועלכע אלע חברים וועלען זיך מוזען בעטייליגען אק-טיוו, בכדי עס זאל ענטשפרעכען דעם פרעסטיזש פון דער פארטיי. עס ווערט דאן אנגענומען דעם בעריכט פון דער קאסע דורכ'ן קאסירער ה' מ. ראסין. ווי אויך פון דער רעוויזיאנס קאמיסיע דורך ה' ק. סוראלסקי. דער-נאך ענטוויקלט זיך א דיסקוסיע.

אין נאמען פון דער אבטרעטענדער פערוואלטונג ענטפערט ה' דר. א. טאר-טאקאווער. עס קומען דערנאך פאר די וואהלען פון דער נייע פערוואלטונג אין וועלכע ס'ווערען געוועהלט די ח"ח דר. א. טירטאקאווער, דר. ז. עלענבערג, מ. ראסין, ז. בוימגאלד, ל. גרינפעלד, מ. ש ליס, י. קארן, אלס קאנדידאטען די ח"ח טויבענבליט ל, און קאמפינסקי. אין רעוויזיאנס קאמיסיע: ק. סוראלסקי, י. ציטרינאווסקי, און י. סאלניק. אין פארטיי געריכט די ח"ח יוסף לוי, גרשון ליכט נשטיין, און זאב ווינקר נאך דעם רעפערא ט פון ח י. לוי א. ד. ט. אונ-זער ווייטערדיגער ארבייט ווערט די פערזאמלונג האלב דריי ביי נאכט גע-שלאסען מיט'ן געזאנג פון „התקוה".

קליינער פעליעטאן

דער נייער עקספארט.

דער עקספעדיטאר איז אין אונזער פוילישען מאנשעסטער דער, וואס זאגט דעם לעצטען פסוק. בעסער געזאגט: דער טויטען-גרעבער — ער בעגראבט דעם „פגר".

פאר דער מלחמה האבען מיר אין לאדז געהאט נאר עטליכע עקספעדיטא-רען. א„ראסיסקא עקאבשטשעסטוא". מ'האט זיי געקענט צעהלען אויף די פינגער. נאך דער מלחמה האט זיך די דאזיגע בראנזשע שטארק ענטוויקעלט. עקספע-דיציע-הייזער זענען אהן עין הרע גע-וואקסען, ווי שוואמען נאך א רעגען. דאס איז אזא בראנזשע, צו וועלכער מ'דארף נישט קיין גרויסע קאפיטאלען און אויך נישט קיין גרויסע חכמות. דער עיקר איז—פערד. וואס מעהר פערד, אלץ מעהר עקספעדיטאר... און היינט ווי ביי דער היינטיגער אויטאס-עפידעמיע איז דא א פערדישע איבערפראדוקציע, מעהרען זיך טאקע עקספעדיטארען...

וואס איז די אויפגאבע פון די עק-ספעדיטארען? אז דער הלוך ילך'ס, די פראווינצער קומען קיין לאדז נאך „פעקלעך", ווערט ביי זיי, ביי די עק-ספעדיטארען, א „רוק". קומט איהר אזא סעזאן-צייט אויף א הויף, ווו ס'געפינט זיך אזא „עקספעדיציע-הויף" רוכעוועט זיך ווי אין א האלך-קאסטען. ס'טוט זיך אויף סיט און אויף בענק, חעגען אריין, חעגען ארויס. מ'קלאפט קאסטענס און מ'פאקט באלענס. מ'שוויצט און מ'ארבייט אויף דער גאנצער פארע.

און וואס איז אין א חודש שפעטער? אין א חודש שפעטער האט ווידער דער עקספעדיטאר, וואס צו טון; דהיינו: ער פיהרט צוריק — „חורה"... דער „רעיעלער" סוחר, וואס האלט נאך נישט ביי „אויסדרעהען" זיך דעם דאשעק, שיקט די סחורה צוריק „חזרה". (חנם, דאס איז לעצטענס זעהר א זעלטענע ערשיינונג).

דעם היי-יאהריגען ווינטער, איז גלי-ווען א שטארקער סעזאן, אבער נישט אויף מאנופאקטור. געפערנט האבען גאר אנדערע ארטיקלען — קויהלען! דער פראווינצער איז איינגעפרוירען געווא-רען. די וועקסלעך האט מען „געי-דרעהט". די פראווינצער האבען דעם רבונו של עולם אפגעצינ' אויף טעריקיש, אז דער רבונו של עולם איז געווארען א „משנה עתים", איז ער געווארען א „מחליף הזמנים"...

וואס טוט די עקספעדיטארען אין אזא פערפרוירענעם סעזאן? נישט מ'פיהרט ארויס, נישט מ'פיהרט אריין. ס'איז געבעך ביטער. די פערד מיט זייערע פערדישע קעפ פערשטעהן נישט דעם פשט פון „סטאגנאציע". זיי ווילען נישט וויסען פון קיין קריזיס. זיי ווילען עסען—געה טענה מיט א פערד!

וואס טוט גאט? הערט ער צו דאס געשריי פון די עקספעדיטארען, און זאגט; נישט געזארגט, עקספעדיטארען, אז נישט קיין מאנופאקטור, איז שוין אויס? ווי שטעהט עס געשריבען, אז לאדזער עקספעדיטארען זאלען דוקא פיהרען באסטען מיט ווידזשעווער כויזעני-דער? און איין מיט שניי איז א שלעכט ארטיקעל?!...

געהט ארויס א פערארדנונג, אז אין משך פון עטליכע טעג מוזען די ווירטס-לייט אפרוימען דאס אייז מיט'ן שניי פון די הויפען. ווערט א מהומה! פון וואנען נעמט מען אזויפיל וועגען אין עטליכע טעג אפצורוימען אזעלכע חמרים אייז מיט שניי? —

זענען אונזערע לאדזער עקספעדיטא-רען געפאלען אויף אנ'המצאה: אז עס שטעהט נישט, זאגט מען נישט. אין במקום שאין איש, איז הערינג אויך פיש. אז ס'איז נישטא קיין „באסטען" מיט „עקספארד", איז אייז מיט שניי אויך א גאנץ גוט ארטיקעל.

איז טאקע איצט געווארען א נייע „חאסע" ביי די לאדזער עקספעדיטארען. די פערדלעך, וואס האבען געפיהרט קאסטענס און באלענס מאנופאקטור, פיהרען איצט אייז מיט שניי און די עקספעדיטארען האבען טאקע אויפגע-לעבט.

ווי זאגט א חערטעל?: „זאל זיין פון א קאזאק, אבי צום לעבען!"

אב-נעט.

דער יאהר-צייט פון ראדאשיצער רבי זל"ל.

(ג) צוליב'ן יאהר-צייט פון ראדאשי-צער רבי'ן ר' אליעזר דוד'ל זצ"ל הא-בען נעכטען און עהרענעכטען זיך פער-זאמעלט אויפ'ן בית-החיים כ' גרויסער עולם יודען, וואס זענען געקומען אויפ'ן קבר פון צדיק. ארום אוהל, וואס איז געווען איבערפולט מיט „קוויטלעך", און אינ'ם אוהל האט מען געהאלטען אין איין תהילים-זאגען און די זוהן פונ'ם נפטר, די רביים ר' ישראל יוסף און ר' חיים אשר'ל האבען געהאלטען ריהרענ-דע הספדים און קדיש געזאגט אויפ'ן קבר.

די טראמוואיען צום בית-עלמין זענען געווען איבערפולט.

טייערער געווארען די חיונה-הוצאות.

(§) די קאמיסיע פעסטצושטעלען די ענדערונג פון די חיונה-קאסטען האט נעכטען פעסטגעשטעלט, אז אין פעב-רואר זענען די דערנעהרונגס-קאסטען געשטיגען מיט 2.33%.

צוויי יאהר תפיסה פאר אנטלויפען פון מיליטער

(§) נעכטען איז געשטאנען פאר'ן לאד-זער מיליטער-געריכט דער זעלנער פון 25 פולק באלעסלאוו מאטערקעוויטש, וואס איז אנגעקלאגט געווארען פאר דעזערציע און אנדערע חטאים. דאס מיליטער-גע-ריכט האט איהם פערמשפט צו צוויי יאהר תפיסה.

פערטשאדעט געווארען

(§) אויף 6-אויגוסט גאס נומער 87, זענען נעכטען פערטשאדעט געווארען פון קויהלען-גאז צו דעם 19-יעהריגען ישראל טאך און די 27-יעהריגע מארצעלא קראס. דער פאגאטאוויע-דאקטאר האט זיי ער-טיילט הילף.

10-יעהריג יונגעל שווער פער-וואונדעט פון אנ'אויטא

אויף זגערזשער גאס איז נעכטען איי-בערגעפאהרען געווארען פון א אויטא דער 10-יעהריגער יונגעל שמחה ביאלאגורסקי פון צלעקסאנדער גאס 22, דאס יונגעל האט בעקומען וואונדען אין גאנצען קע-פער און צובראכען א פוס. פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

קופאן № 17
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.
דער בעזיצער פונ'ם דאזיגען קופאן קאן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנסול פון אונזער רעדאקציע.
גילטיג היינט מיטוואך, דעם 6. מערץ פון 8—9 אוו.

מערקווירדיגע איבערלעבענישען פון אנ'אייראָ-פעאישער אריסטאקראטין אין אמאנולא'ס מדינה

די גרויזאמע ליבע פון אנ'אפגאניסטאנישען מלוכה-מאן

V.

די התונה.

ערשט אין א פאר שעה ארום זענען ארייגעקומען איייניגע דינסטען. זיי הא-בען אוועקגעלעגט א גרויסען טישטוך אויפ'ן פאדלאגע און האבען ארייגעטראָ-גען א גאנצען באַרגברויטלעך, וועלכע זיי האבען פונאנדערגעלעגט אין קופקעלעך פאר יעדער פרוי. דאס האבען זיי געטון שפאצירענדיג דערביי מיט זייערע באר-וועסע שמוציגע פיס איבער'ן זעלביגען טישטוך, אויף וועלכען דאס עסענווארג איז געלעגען. נאכדעם האבען זיי ארייג-געטראגען גרויסע טעפ, וואס האבען אויס-געזעהן ווי וואסער-שיסלען, מיט רייז און הינערפלייש און האבען עס אויך אוועק געשטעלט אויפ'ן טישטוך.

— עסען מעג מען נאר מיט דער רעכ-טער האנט — האט מיר געזאגט אזימס מאנטע, וועלכע איז אויך אין דערזעלבי-גער צייט ארייגעגאנגען אין צימער.

איך האב אומזיסט געווארט, אז מען זאל ארײנטראגען גאפלען און מעסערס. די פרויען און די קינדער האבען מיט זייערע שמוציגע פינגער זיך א ריס-געטון צו די גרויסע טעפ, גענומען אין די הויי-נעגס רייז און אנגעהויבען עסען. ס'איז געווען אנ'אפעטיטלעכער בילד. בעת איינע פון זיי האט אין רייז געפינען א שטיק פלייש, האט זי עס אויפגעהויבען אין די הויך, געוויזען פאר אלעמען און מיט נאך א גרעסערען אימפעט אנגעהויבען צו עסען. אין משך פון גאנצען עסען האט מען קיין ווארט נישט געהערט. מען האט נאר געשמאקט און געקריצט מיט די ציינער. פונקט אזוי ווי איך בין אריינ-געפאלען אין א קאניבאלען-לאנד, צווישען מענשען-פרעסער איך בין שוין נישט גע-ווען הונגעריג. מיט אנ'עקעל האב איך זיך צוגעקוקט צום שוידערליכען בילד און האב זיך מיט די הענט פערשטעלט די אויערען, כדי נישט צו הערען דעם שרעקליכען קי צערט. פאמעליך איז רו-היגער געווארען. אלע זענען שוין געווען זאט. דעם טישטוך און די נאכגעבליבע-נע עסען האט מען צוזאמענגענומען און ארויסגעטראגען פון צימער. די פרויען האבען אנגעהויבען צו צוגרייטען זייער גסלעגער צום שלאף. זיי האבען צוגוים-געלעגט די בונט-פארביגע מאכראצען, מיט וועלכע זיי האבען זיך צוגעדעקט, ווי מיט א פלעד. — אין א פאר מינוט ארום זענען אלע שוין געשלאפען און אין גרויסען צימער האט זיך נאר גע-הערט דער כראפענען פון 10—12 מענשען ארום 2 אזייגער אינדערנאכט האב איך פלוצלונג דערהערט אזימס שטים.

קום ארויס, נארא, מיינע פריינט זענען שוין אוועקגעגאנגען. איצט קענען מיר זיך לייגען שלאפען. ער האט מיר דער-צעהלט, אז לויט'ן דין האט ער נישט געקענט ארייננקומען, כדי מיר אפצופירען אין אונזער שלאף-צימער, מחמת אין הא-רעם זענען געשלאפען אויך פרעמדע פרויען. פארזיכטיג, כדי נישט ארויפצו-טרעטען אויף אימיצען, האב איך זיך ארויסגעגנב'עט דורך דעם קליינינטשקען טירעל אויפ'ן הויף, און האב זיך אנגע-לעגט אן מויער און מיט דער פולער ברוסט איינגעאטעמט די פרישע לופט. אזים האט מיך אפגעפיהרט אין צימער, וואס איז כמעט ציעל בעשטימט געווארען פאר מיר. אויף צוויי בעט-געלעגערס זענען געווען ארויפגעווארפען דינע שטרויענע מאטראצען און אויסגעשטעפטע דעקען...

מיט א שמערץ-אין אלע גלידער האב איך זיך אויפגעכאפט פון שלאף. דער געלעגער איז געווען הארט, ווי א שטיין. נ ר צוליב מיין נעכטיגען צושטאנד האב איך עס פאריגען אוונט נישט בעמערקט אויף מיין גאנצען קערפער זענען געווען סמנים פונ'ם שטרויענעם מאטראץ. דער-צו איז נאך געווען מורא'דיג הייס.

אזים איז שוין נישט געווען. איך בין אויפגעשפרונגען פון בעט און האב ביי דער דינסט געבעטען וואסער זיך צו וואשען. איינע פון די פרויען האט ארייג-געטראגען א קרוג מיט וואסער פון א וואַ-זע, און איז געבליבען שטיין אין צימער. מיט צייכענס האב איך איהר געפרואווט צו געבען פארשטעהן, אז איך וויל, זי זאל ארויסגעהן. האט זי מיר דערקלערט אז זי מוז דא בלייבען. אין דעם אוי-גענבליק זענען ארייגעקומען נאך איי-ניגע פרויען און איך בין געווען גע-צוואונגען געהארכזאם זיך צוקוקען, ווי זיי האבען מיר אפגעוואשען און אנגע-הויבען אנצוטון. מען האט מיר בעגעבען א רויטע קלייד פון אפגאנישען זייד, בע-פוצט מיט ווייסען שיפאן און מיט לאנ-גע ארבעל, עס איז ארייגעקומען אזימס טאנטע, די הויפדאמע, און האט מיט א רויטען שטיפט מיר בעמאלט די באַ-קען. אין די האר האט מען מיר ארייג-געשטעקט א פאר בלומען און איבערן פנים האט מען אריבערגעווארפען א גע-דיכטען לאנגען ווייכען שלייער.

נאכ'ן פריהשטיק האט מען מיך צו-ריק ארייגעפיהרט אין הארעם, וואו די פרויען האבען מיך בעקוקט פון קאפ ביז די פיס. ווי עס שיינט איז זיי מיין קלייד געפעלען געווארען.

— שומא—ביסיאר—כופ—רואי — דא-רעד! דו זעהסט זעהר שעהן אויס-בע-דייט עס.

מען האט מיר געזאגט, אז מיין חתונה וועט דויערן לויט די אפגאנישע מנהגים א וואך צייט. אין משך פון די אכט טעג האב איך געמוזט איינזאם זיצען צווישען די פרויען אויף די מאט-ראצען—שטום, נישט קענענדיג אויסריי-דען א ווארט, נישט געגעסען, מחמת פון אלגעמיינעם קעסעל, אהן גאפעל און אהן א מעסער האב איך זיך נישט געקאנט צוגעוואוינען צו עסען, און זיך צוזעהרען צום טשמאקענען און סקריצען פון די ציינער און צו אלעמענס כראַ-פענען. אין צימער איז געווען א שרעק-ליכע לופט. די פרויען, וואס האבען מיט מיר געזאלט פערברענגען די אכט טעג, האבען לויט'ן אפגאנישען דין נישט געטארט ארויסגעהן און זיך נישט געקענט אין משך פון דער גאנצער צייט וואשען. שלאפען האבען זיי גע-מוזט אויך לויט'ן אפגאנישען מנהג אין זייערע קליידער און האבען נישט גע-טארט ארויסגעהן... אכט טעג כסדר.

אכט טעג האט לויט די געזעצען און מנהגים פון לאנד געמוזט זיין דער שוידערליכער יום-טוב... און יעדען טאג האב איך ביז שפעט אינדערנאכט גע-מוזט פערברענגען אין הארעם. אויפ'ן דריטען טאג האב איך נישט אויסגע-האלטען און בין קראנק געווארען. מען האט מיך ארייגעטראגען אין אין א שכנות'דיגען רוים און אוועקגעלייגט אין א בעט. איך האב מיר געפיהלט גליקליך, אז איך קען ענדליך בלייבען אליין אין א צימער און אז איך קאן עסען און זיך אפרוהען ווי עס בעדארף צו זיין. ווי עס האט זיך אבער ארויס-געוויזען, האב איך געהאט א טעות! אלע פרויען, וואס זענען געקומען צו גאסט, קרובים און בעקאנטע האבען געהאט דאס רעכט ארייגצוקוקען אין מיין צימער און מיך אנקוקען — מען האט מיר בעקוקט, ווי א ווילדע חיה

(ענדע—זייט 6)

נייע אקציע צו איבערפיהרען האנד-זאקען-ארבייטער אויף קראפט

פעראיין פון יודישען קאטאן-ארבייטער אין לאדז

(:) לאדז איז שוין געוועהנט צו די וועה-געשרייען וועגען דעם אונטערגאנג פון דעם האנדוועבער, פאר וועלכען עס ווערט געפיהרט אן'אקציע דאס דאזיגע האנד-פאך צו מעכאניזירען. מען וויל די טויזענדער יודישע פאמיליעס ראטעווען פון הונגער-טויט און זיי צופאסען צו די פאדערונגען פון דער היינטיגער צייט.

די אקציע פון איבערפיהרען די האנדוועבער אויף קראפט געהט מיט ערפאלג. פון חודש צו חודש פערגרעסערט זיך די צאהל ניי אויסגעלערנטע יודישע קראפט וועבער, וואס פערדינען זייער ברויט. א גרויסען חלק אין בעזארגען די ניי-אויסגעלערנטע קראפט-וועבער מיט ארבייט, האבען די יודישע וועבער-מייסטער אין לאדז.

איצט קומט ווידער צו א נייע אקציע אין דער זעלבינגער ריכטונג, נאר ביי אן אנדער מעקסטיל-פאך. נעמליך, דאס האנד-זאקען-פאך געהט אונטער; האנד-זאקען ארבייטער ליידען אפט פון ארבייטסלאזיגקייט און בעת ארבייט איז אויך דער פערדינסט קלעגליך. א גרויסע קאנקורענץ דעם האנד-זאקען פאך איז די מעכאנישע זאקען-פאבריק, וואו עס איז פארהאן ארבייט במעט א גאנץ יאהר און די פערדינסטען זענען בעסערע. דעם האנד-זאקען-פאך דינגט די מערלה דער צאל-קריג מיט דייטשלאנד. א דאנק דעם איז נאך מעגליך ווי-עס-איז אונטערצוהאלטען די וואס אמאל מעהר צאנקענדיגע האנד-זאקען בראנזשע.

כדי צו פערהיטען די האנד-זאקען ארבייטער פון א פולשטענדיגער רואין, האט דער יודישער מעקסטיל-ארבייטער פעראיין בעשלאסען אונטערצונעמען אן אקציע אויסצולערנען די האנד-זאקען ארבייטער קראפט-ארבייט, כדי פאר זיי צו מאכען מעגליך דעם צוטריט צו דער מעכאנישער זאקען-פאבריק. דער אנהויב איז שוין געמאכט געווארען.

געלטען זענען דורכ'ן מעקסטיל-ארבייטער-פעראיין בעזארגט געווארען אין מעכאנישע פאבריקען די ערשטע דריי האנד-זאקען ארבייטער.

די אקציע ווערט אונטערגענומען מיט דער הילף פון דעמזעלבינגען פאנד, וואס דער פעראיין האט און זיין רשות צו דער אקציע פאר די וועבער-ארבייטער.

די מעג וועט אין שלוות דערמיט פארקומען א גרויסע פערזאמלונג פון האנד-זאקען ארבייטער.

די צאהל יודישע קאטאנען-ארבייטער (דאס גאלדענע זאקען-פאך אין לאדז) בעטרעפט שוין ביז א 20. אלע זענען בעשעפטיגט אין פאבריקען, אויסשליסליך צווישען קריסטליכע ארבייטער.

זייט 4 וואכען איז צום יודישען קאטאן-ארבייטער פעראיין, צוליב וועלכען די קריסטליכע ארבייטער האבען מיט עטליכע חדשים צוריק פערשטרייקט אין איינציגענם קאטאן-פאבריק, סונעשמעלט געווארען א געהילף-ארבייטער, א שולער פון „ארט". די קארעקטישע ארבייטער פון דער דערמאנטער פאבריק זענען ווידער ברוגז געווארען און האבען אפילו אפגעהאלטען א פערזאמלונג. די „קאנסעקווענצען" פון דער פערזאמלונג זענען אבער נישט שרעקליך, ווייל די „כינעזישע מויער" פון אנטיסעמיטיזם אין דעם „גאלדענעם" קאטאן-פאך אין לאדז איז שוין געבראכען.

די נייע באדען-קניה אין ארץ-ישראל

דער איינדרוק אין יודישען ישוב.

ווי אזוי האט ארץ ישראל רעאגירט אויף דער געשעהעניש?

די בעקאנטמאכונג איבער דעם נאציאנאל-פאנד'ס נייער באדען-קניה האט ארץ ישראל אויפגענומען מיט אמת'ן יובעל און פרייד.

די מעגליכע צייטונג „הארץ" איז אקארשט ארויס מיט א לייט-ארטיקעל, אין וועלכען זי זאגט צווישען אנדערן:

„דער טאג (י' כסלו), ווען ס'איז אונז מערגעשריבען געווארען דער אפמאך איבער דעם איבערגאנג פון גרעסטען טייל פון דער „חיפה בעי דעוועלאפמענט קאמפאני" אין בעזיץ פון יודישען נאציאנאל-פאנד, איז אהן צווייפעל א היסטארישער טאג פאר ארץ-ישראל און דעם ציוניזם.

„ס'איז איבעריג צו ווידערהאלען אלץ, וואס ס'איז געשריבען און גערעדט געווארען איבער דעם דאזיגען באדען-שטח, וועלכער וועט זיין דער שליסעל פון גאנצען לאנד. אויב נאר ארץ ישראל'ס עקאנאמישע ענטוויקלונג וועט פארטגעזעצט ווערען אין דעם פראגרעס ווי ביז איצט, וועט דאך דער אדען שטח פון מפרץ-חיפה פון עקאנאמישען שטאנדפונקט מוזען ווערען דער ווירטשאפטליכסטער סטראטעגישער פונקט אין אונזער לאנד.

„און גלייך וועט דער פארט און חיפה ווערען א פאקט, און נאך אזהם וועלען מוזען קומען: אן'אעראפלאן פאר לופט-רייזען אויף דער ענגלא-ענגישטען ליניע, פאר וועלכען צוועק די רעגירונג האט שוין ערווארבען דעם נויטיגען באדען;

די חיפה-באגדאד אייזענבאהן ליניע און פוליטיל מאויך די נאפט-רעהרען פון מאסול...

„מיר צווייפלען נישט, אז די ליטונג פון דעם יודישען נאציאנאל-פאנד און זיין פעראנטווארטליכער פרעזידענט (ה' מ. אוסישקין), וועמען מיר גראטולירען איצט, וועלען געפינען די נויטיגע וועגען און מיטלען צו בעווארענען זיך דאס דינונגע פערמעגען, וואס דער נייער באדען-ערווערב שטעלט מיט זיך פאר.

„די נאציאנאליזאציע פון מפרץ-חיפה באדען איז דער שטארקסטער און ווירקזאמסטער ענטפער אויף די מיינונגען איבער דעם יודישען נאציאנאל-פאנד און זיינע אויפגאבען, וועלכע קורסירען איצט נישט בלויז צווישען די מיטגלידער פון דער צחוויטער „פיפטי" נאר זא גאר אויך צווישען געוויסע ציוניסטען.

„די דאזיגע נייע קניה איז נאך אמאל א שטארקער בעווייז, אז די היסטארישע נאציאנאלע אויפגאבע פון יודישען נאציאנאל-פאנד איז נאך נישט פערענדיגט, און זיין בעזיץ אויף דעם מפרץ-חיפה וועט פאר אזהם זיכערן א ריזיגע השפעה אויך אין דער צוקונפט".

דער „דבר", מעגליכע צייטונג פון די ארץ-ישראל'דיגע ארבייטער, האט אויף זיין ערשטע זייט פערעפענטליכט א הארצוגע גראטולאציע דעם יודישען נאציאנאל-פאנד און זיין פרעזידענט אין נאמען פון דער אלגעמיינער יודישער ארבייטער-ארגאניזאציע און ארץ-ישראל.

טעאטער און קונסט

די גאסטשפילען פון דארא ווייסמאן

די גאסטשפילען פון דער אמעריקא-נער שוישפילערין דארא ווייסמאן זענען געווארען א געשעהעניש פאר'ן לאדזער מעאטער-עולם. די „גאס" האט שוין אפגענומען די ערשטע גרוסען פון דעם, וואס עס קומט איצט פאר אויף די ברעטער פון דער יודישער סצענע אין „פילהארמאניע", און דער ערפאלג פון די פארשטעלונגען האלט כסדר אין שטייגען. יערער, וואס זעהט דאס מייס-טערהאפטע שפילען פון דארא ווייסמאן אין „ווייב און געליבטע", איז געריהרט און ענטציקט און די בעגייסטערטע אפ-לאדיסמענטען נעמען נישט קיין סוף.

היינט אווענד טרעט די קינסטלערין ווידער אויף אין „ווייב און געליבטע" צוזאמען מיט דעם גוט-איינשטודירטען לאדזער אנסאמבל, וואס לייסטעט אויך, אונטער דער רעזשי פון אנשעל שאר, פארטרעפליכעס.

ה' כהנא'ס מעטאלא פלאס-טישע אויסשטעלונג.

(—) נעכטען איז אין לאקאל פון דער בני-ברית לאזשע (פיצטריקאווער 77) פארגעקומען די עפענונג פון דער מע-טאלא פלאסטישער אויסשטעלונג פונ'ם בעריהמטען לאדזער מאלער ה' א. כהנא. די אויסשטעלונג האט געעפענט ה' א. בראמסאן, וואס האט אין א רעפעראט אנגעוויזען, אז די מעטאלא פלאסטיק איז אן'אלט-יודישער קונסט-געביט, וואס עס לעבען איצט ווידער אויף א ריית יודישע קינסטלער, ווי מאריץ שווארץ, כהנת א.א. און זיך בעזונדערס אפגע-שטעלט אויפ'ן ווערט פון כהנא'ס אר-בייטען.

די אויסגעשטעלטע ווערק אויף עכט יודישע מאטיוען לאזען איבער א שטארקען רושם אויף די בעזוכער.

אן'איינגערעדטע קרענק

איז ערגער ווי א קרענק.

(§) איינע פון די פלאגען, פון וועלכע עס ליידט די קראנקען-קאסע זענען די אזוי-גערופענע סימולאנטען, מענשען, וואס רעדען זיך איין, אז זיי זענען קראנק. עס זענען פערהאן צוויי מינים פון אזוינע פאציענטען אין דער קר.-קאסע און אלע האבען זיי דעם ציל נישט צו בעקומען מעדיצינישע הילף, וואס זיי דארפען באמת נישט, נאר א פאר טאג פריי זיין פון ארבייט און א געלד-שטיצע. דאס זענען פרויען-ארבייטעריגס, על פי רוב פאר די חגאות, וואס ווילען אזוי ארום האבען די מעגליכקייט צו קענען אגגרייטען אין שטוב אלץ, וואס מען דארף אויף חגא און סעזאן-ארבייטער, תיכף ווי דער סעזאן ענדיגט זיך. זיי קומען דאן אין קראנקען-קאסע, זאגען זיי זענען קראנק און ווילען אזוי ארום בע-קומען שטיצע פאר עטליכע טעג.

לעצטענס נעמט די קראנקען-קאסע אן שטרענגע מיטלען קעגען די איינגע-רעדטע חולאים. עס ווערט בעשטימט א ספעציעלע קאנטראל-קאמיסיע און די שולדיגע וועלען צוגעצויגען ווערען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

דער רוף פון דער תורה!

(צו דער רעטונגס-אקציע פאר די ישיבות).

ברידער! עס שטעהט אונז פאר א גרויסע געפאהר, דער אור התורה האלט ח"ו ביים פערלאשען ווערען, צוליב דעם וואס דער אמעריקאנער „סענטראל רע-ליף" האט אפגעשטעלט זיינע ביז-איצ-טיגע שטענדיגע נארמאלע סובסידיעס. 70 ישיבות האלטען ח"ו ביי געשלאסען ווערען.

צעהן טויזענד עלטערע און יונגערע תלמידי חכמים און בני תורה וועלען זיך מוזען שיידען מיט דער תורה, וואס דאס איז זייער גאנצער לעבענס-אידעאל און צוועק. אדער בעסער געזאגט; מיר יודען אלע צוזאמען וועלען זיך ח"ו שוין מוזען שיידען מיט אונזער הייליגער תורה, פאר וועלכער מיר האבען אזוי פיל בלוט און קרבנות בעצאהלט. און יעצט ברידער שטעלט זיך די פרא-גע: אויב די יודישע גייסט-פעסטונגען, די ישיבות זאלען ליקווידירט ווערען, פונוואנען וועלען מיר זשע האבען אין דער צוקונפט גדולי התורה רבנים, א. אז. וו. און דאס ווייסען מיר דאך, אז אהן תורה קאן דער עם ישראל נישט עקזיסטירען.

דערמאנט אייך ליבע ברידער, אז פאר'ן יודישען פאלק, דעם עם הספר איז די תורה דער לעבענס-נערוו און דער קוואל פון עקזיסטענץ-קראפט. געדענקט אויך, אז די בני הישיבות זענען דאס שענסטע און דאס בעסטע, וואס איז אונז געבליבען. און דעריבער טאקי דארף זייער לאגע אונז זיין נאהנט צום הארצען, פונקט ווי דער גורל פון א בן-יחיד איז ווירקליך נאהנט צום הארצען פון זיין פאטער. די בני הישיבות זענען דאך די בעסטע קינדער אונזערע. מיר האבען געדארפט זיי צערטלען און בעזארגען מיט כל טוב. ליידער האט אונזער קאלטקייט און גלייכגילטיגקייט אבער גורם געווען צו אזא טרויעריגער קאטאסטראפאלער לאגע. עס איז אונזער שולד. כל זמן עס איז מעגליך געווען, האבען די איידעלע בני הישיבות געשוויגען און געלערנט תורה מתוך דחק ולחץ. עס איז אבער שוין באו מים עד נפש! מ'קאן שוין נישט אויסהאלטען. די נויט איז שרעקליך. די ישיבות מיט זייערע מנהיגים זענען שרעקליך פערצווייפעלט.

דער מאמענט וועקט אונז דעריבער צו גרויסע מעשים. מיר מוזען ראטע-ווען כל זמן עס איז צייט! מיר זענען פעראנטווארטליך פאר גאט, פאר אונזער תורה און פאר די צוקונפטיגע דורות! שטעהט אויף ברידער מיט אפעערוויליגקייט זאלען מיר נישט פערשעמט ווערען פאר די ביז-יעצטיגע דורות, וואס הא-בען געהאט אזוי פיל מסירת נפש פאר אונזער תורה.

אין דער רעטונגס-אקציע מוז יעדער בעטייליגט זיין, פון רייכסטען ביזן ארימסטען יעדער איבער זיין יכולת. ווייל רעטען די תורה הייסט ביי אונז רעטען דאס יודישע לעבען.

ועד להצלת הישיבות

אדר א' לודז.

וועגען ברענגען אין ארדנונג

די קאנאליזאציע און וואסער-לייטונג

ווי עס מיילט אונז מיט דער צענט-ראלער פעראיין פון די לאדזער הויז-בעזיצער (בעטר. 46), האט א דעלעגא-ציע פון אלע הויז-בעזיצער פעראיינען אין לאדז זיך פארגעשטעלט אין דער וואיעוואדזטווא. די דעלעגאציע האט אויפגענומען דער נאטשעלניק פון אר-מיניסטראציע-אמט ה' דזולדאלעוויטש און בעקאנענגדיג זיך מיט דער בקשה פון די הויז-ווירטען, האט דער נאטשעלניק מסכים געווען צו פערלענגערן דעם טער-מין פון ברענגען אין ארדנונג די קאנא-ליזאציע און וואסער-לייטונג ביז'ן 15 מערץ. די וואיעוואדזטווא האט זיך וועגען דעם ענין אויך פערשטענדיגט מיט דער שטאט-סטאראסטווא.

* * *

סאניטאר-קאמיסיעס נעכטען צוזויפגעשטעלט פראטאקאלען פאר נישט ריינינען די הויפען

גוט קוקענדיג רעזולטאט, וואס עס מיילט אונז מיט דער צענטראלער הויז-בעזי-צער פעראיין, מעלדעט אונז דאס פרעס-ביורא פון מאגיסטראט, אז נעכטען זיי-נען די שטעטישע סאניטאר-קאמיסיעס צוגעטרעטען צו דער קאנטראלע פון די הויפען. צו די קאנאליזאציע און וואסער-לייטונג איז געבראכט געווארען אין ארד-נונג און צו דאס אייז און שניי איז אפ-גערוימט געווארען פון די הויפען. אין פא-לען, וואו עס איז פעסטגעשטעלט געווא-רען, אז די פערארדנונג איז נישט אויס-געפיהרט געווארען, זענען געגען די הויז-ווירטען צוזויפגעשטעלט געווארען פראטא-קאלען.

די סטרוזשעס דראהען ווייטער מיט א שטרייק.

(§) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט קומט פרייטאג פאר די אפגעלעגטע קאנ-פערענץ צווישען די פארשטעהער פון די הויז-ווירטען און די סטרוזשעס, כדי צו ערלעדיגען דעם סכסוך, וואס עס איז ענטשטאנען צוליב דער הוספה-פאדערונג פון די לעצטע פאר'ן אפרוימען דאס אייז.

אויב אויף דער פרייטאג'דיגער קאנ-פערענץ זאל נישט קומען צו קיין אויס-גלייך דראהען די סטרוזשעס ווייטער מיט א שטרייק.

זונטאג זאלען זיי וועגען דעם אפהאל-טען א קאנפערענץ.

זיך געפינען

אריגינעלער ראמאן פון דער נייער יודישער תקופה

פון י. ל. ליפשיץ

(פארטזעצונג).

די בעגייסטערונג פון עולם וואקסט פון מינוט צו מינוט, שמואל דער ערש-טער האט פערכאפט מיט זיך דעם גאנצען פובליקום, וועלכער ווערט [illegible] סען מיט'ן רעדנער. די הארץ פון יעדערן וואקסט פון שמחה, דער נאציאנאלער שטאלץ, וואס מיר פערמאגען אזעלכע מענשען, ווי דער נציב, נעמט ארום אלעמען אויפ'ן פלאטפארמע, צווישען די געלערנטע, זעהט מען סימנים פון גרויס בעגייס-טערונג [illegible] וואונדערבארען נציב. די ברכה פון דעם נציב האט אנגעצונדען אלע הערצער. פון די אויגען ביים עולם האט ארויסגעגליצט עטוואס אזעלכעס, וואס מען קען נאר זעהן אין גרויסע מאמענטען. דער נציב האט ביי דער ענדע פון זיין רעדע דערגרייכט די העכסטע מדרגה.

אבער באלד קומט די גרעסטע בעגייסטערונג, אזעלכע וואס איז נישט גע-זעהן געווא[רע]ן אפילו ווען דער נציב האט זיך געשטעלט רעדען.

פון דער פלאטפארמע הויבט זיך אויף א הויכער זקן, אנגעטון אין א רויטער אקאדעמישער קליידונג, און גלייך האט אויסגעבראכען עטוואס וואס איז ביז איצט נאך נישט געזעהן געווארען.

דער הויכער זקן איז לארד באלפור, וועמעס נאמען עס וועט אויף אייביג זיין פערבונדען מיט דער געשיכטע פון יודישען פאלק.

אויב מען וואלט וועלען געפינען א ווארט אין וועלכען מען זאל קענען אויס-דריקען אלעס וואס די יודען פון ארץ-ישראל און פון דער גאנצער וועלט האבען אין דעם מאמענט געפיהלט, וואלט דער בעסטער ווארט דערפאר געווען „באלפור".

אזא ליבשאפט וואס א פארפאלגטע אומה קען געבען צו א פריינט, אלס [illegible] וואס א פאלק איז שולדיג צו איינעם וואס העלפט זיין בעפרייאונג [illegible] אכטונג וואס א פאלק קען ארויסצייגען צו א פערזאן וואס האט אוועקגעש[illegible] די געשיכטע אויף א נייעם וועג, אלע ווייכע און צארטע געפיהלען אויף [illegible] א פאלק ווי די יודען זענען פעהיג. דאס אלעס איז געווען אויסגעדריקט [illegible] ווארט „באלפור".

ער איז געשטאנען, דער גרויסער ליבלינג באלפור, אהן א היטעל, און דער ארץ-ישראל'דיגער פריהלינג-ווינטעל האט זיך געשפילט מיט די ווייסע לאקען פון זיין קאפ. זיין פנים האט אויסגעדריקט תמימות, אמונה און נשמה'דיגקייט. זיין גע-זיכט איז געווען בעלויכטען פון אזא טיפע זהרליכקייט, פון אזא געהאלדיגער גאנצקייט אין דער נשמה אז זיין גאנצע ערשיינונג האט אויסגעזעהן, ווי עטוואס אזוי ערהאבען אז עס איז נישט צו פערגלייכען מיט אלעס וואס אימעצער פון דעם גרויסען עולם האט ווען עס איז געזעהן אין זיין לעבען, און באלפור האט גערעדט מיט א קרעפטיגע שטימע ווי אן אלטער נביא.

איידער דער גרויסער עולם איז געקומען צו זיך פון די גרויטע בעגייסטע-רונג, און עס האט זיך נאך געהערט דער בת-קול פון באלפורס ליבליכע רעדע, האט זיך פון דער פלאטפארמע אויפגעהויבען א הויכער, שטארק-געבויטער מאן, מיט שעהנע הימעל-בלויע אויגען, מיט א לינקאלן-פנים, און א הונדערט-טויזענדי-גער צוזאמענגעגאסענער אויסגעשריי האט פערהילכט דעם געגענט. הידד! הידד! דער גרויסער אמעריקאנער! — און די ארץ-ישראל-ערד האט א ציטער געטון פון דעם פה-אחד'יגען קול, אזוי ווי דורכ'ן שם-המפורש איז דער עולם געווארען שטיל. יעדער איינער האט איינגעהאלטען דעם אטעם, און דער געהיימניספולער לו, אדער לו דער שווייגער, האט בענומען רעדען, אפריהער שטיל, סודות'דיג, פערחלום'ט, און וואס ווייטער שטארקער, קרעפטיגער, ביז זיין קלארע הויכע שטימע האט בענומען דונערען.

— ער האט גערעדט ווי א נביא! — האט זיך דורכגעשניטען סורוח'דיג, ווי א ים-כוואליע, צווישען גרויסען עולם, און עס האט פלוצלונג אויסגעדונערט א הידד-געשריי פון אלעמענס מיילער: „הידד! הידד, גרויסער אמעריקאנער"!

און לו איז געשטאנען מיט זיינע פער'חלום'טע בלויע אויגען, זיך נייגענדיג רעכטס און לינקס.

פלוצלינג האבען אלע בעמערקט, ווי א שעהנער יונגער אפיצער, מיט אן'אנ-געברוינטען פנים, מיט שעהנע, שווארצע מזרח-אויגען, איז צוגעשפרונגען גאלאנט צום גרויסען אמעריקאנער און האט אפגעשטעמפעלט זיין לינקאלן-פנים מיט עטלי-כע פייערדיגע ארץ-ישראל-קושען. דער עולם האט אויסגעבראכען אין א התלהבות'-דיגען עקסטאז. די אפלאדיסמענטען האבען דערגרייכט ביז'ן הימעל.

„געבענשט זאלסטו זיין פון גאט! דו שעהנער אפיצער פון ישראל"! האט דער עולם געיובעלט.

„דער גרויסער אמעריקאנער איז ווערט אפילו די אסת'ע שיר-השירים'דיגע קושען! האבען די פרויען אויסגעשריגען.

און ווען דער עולם האט נאך געהאלטען אין שרייען האט זיך בעוויזען אויפ'ן פלאטפארמע א שעהן ליבליך פנים, שעהן ווי א מלאך, ס'איז געווען איינע פון די שעהנסטע ציונ'ס טעכטער. דער עולם איז ווי מיט א כישוף איינגעשטילט געווא-רען. אלעמענס אויגען האבען זיך ווי איינגעגעסען אין דער הימלישער שעהנקייט.

די זעקס הונדערט שעהנע, שטארקע סדרנים, וועלכע האבען אכטונג געגע-בען, אז דער יום-טוב זאל דורכגעפיהרט ווערען מיט פראכט און גלאנץ, האבען די ערשטע דערקענט שושנה'ן, און אלע ווי איין מאן האבען אויסגעשריגען: „שושנה! ארץ-ישראל-בלום"! און נאך זיי האט דער גאנצער עולם אויסגעשריגען: „שושנה! ארץ-ישראל בלום"!

און שושנה איז געשטאנען ווי א געטליכע פרינצעסין און האט אלעמען בע-גריסט מיט איהרע שעהנע, ליבליכע אויגען. זי האט געגעבען א צייכען און אלע זענען שטיל געווארען.

שעהן, מאיעסטעטיש ווי א נביאה, האט זי אלעמען בעגריסט אין א שעהנעם קלינגענדען העברעאיש.

די שעהנסטע שיר-השירים'דיגע רעדע פון טאג האט געהאלטען דער גרעס-טער פאלקס-משורר, דער ליבלינג חיים נחמן ביאליק.

ווען די שעהנע, אריסטאקראטישע פיגור פון דעם אלטען אלעקסאנדער, מיט זיין שנעע-ווייסער בארד, מיט זיינע גרויסע שווארצע אויגען האט זיך בעוויזען אויפ'ן פלאטפארמע, איז דער ריזיגער עולם ווי עלעקטריזירט געווארען. אזא שעהנע, מא-יעסטעטישע פיגור האבען זיי נאך ביז איצט נישט געזעהן. ער האט אויסגעקוקט ווי א שעהנער אלטער קעניג פון מזרח, אפשר ווי שלמה המלך אין זיין צייט, אדער ווי א קעניג פון די אמאליגע אפורים — אלע האבען געפיהלט אזא מאדנעם יראת הכבוד צו דעם אלטען אומבעקאנטען קעניג, אז מען האט נישט געוואוסט וואס צו טון: שרייען הידד אדער איינהאלטען דעם אטעם.

ער האט גערעדט קורץ מיט א שטארקען קול און מיט טרערען אין די אוי-גען.

ער האט זיך פונאנדערגעוויינט ווי א קליין קינד, און דער גאנצער עולם האט מיטגעוויינט. דאס זענען געווען טל-תחית טרערען.

עס האט זיך ווידער בעוויזען די שעהנע פיגור פון שושנה, וועלכע האט מיט איהר שעהנער שטימע איבערגעריסען דאס געוויין.

„היינט איז א צו-גרויסער יום-טוב! היינט איז א טאג פון פרייד און גליק און נישט פון געוויין"! — האט זי ליבליך גערעדט.

„דער יודישער גאט איז זעהר א גוטער! ער וועט נישט אוועקנעמען די קינ-דער פון אזא שעהנעם אלטען מאן;

„גרויסער אלעקסאנדער-ישראל! קוק זיך גוט איין אין מיין פנים און זעה, אז נאר אין ציון וועסטו געפינען דיינע קינדער"! — און זי איז געפאלען אין אלעקסאנדער'ס ערעמס. — „מיין טייערער גוטער פאטער"! — האט זי אויסגע-שריגען.

„מיין טאכטער"! — האט אלעקסאנדער מיט פריידענס-טרערען געשעפטשעט.

„הידד! שושנה! ארץ-ישראל-בלום"! — האט דער עולם געשריגען אין עקס-טאז.

דאס ווייטערע פאלגט.

אין אמאנולא'ס מדינה

(ענדע פון זייט 4).

און יעדער פון די געסט האט געהאל־טען פאר א חוב אנצוריהרען מיין הויט, כדי זיך צו איבערצייגען, אז זי איז אנ'עכטע.

מען האט אריינגעטראגען טיי און ברויט צום פרישטיק. דער טיי איז גע־ווען פון אנ'עכטען רוסישען סאמאוואר. מיר האבען אויסגעטרונקען איניגע גלע־זער. אין קאבול טרינקט מען טיי נישט וועניגער, ווי אין מאסקווע. צום טיי האט מען אונז געגעבען א מאדנעם גע־בעקס, וואס איז ענדליך צו אונזערע בערלינער „דאלך" קוכען. דער קוכען איז געווען בעדעקט מיט קעז. דאס זעל־ביגע האט מען אונז אויך געגעבען צום מיטאג, מחמת אין קאבול איז א מנהג, אז אינדערפרי און מיטאג-צייט בייסט מען נאר צו. דער מאלצייט קומט פאר אין אוונט.

א פערצווייפעלטע האב איך געבעט־טען רופען אזים'ען.

— איך קען עס מעהר נישט אויס־האלטען. איך בעט דיך, מאך אזוי, אז איך זאל קענען בלייבען אליין און מען זאל מיר כאטש אויף א פאר שעה לא־זען צו רוה. חייס זיי, אז די מוזיק זאל כאטש אויף א שעה אויפהערען צו שפילען.

ער האט א קוועטש געטון מיט דער פלייצע.

— דאס טאר איך נישט, נארא. דו ביזט אנ'אפגאנערין — א פרוי אנ'אפגא־נער — און אזוי איז דער דין. אפילו אויב דו וועסט עס נישט אויסהאלטען און וועסט שטארבען דערפון, קען איך נישט עובר זיין דעם דין. קיינער איז איהם נישט ביכולת צו ענדערן.

כדי צו פערטרייבען די שווערע גע־דאנקען און מיך אביסעל צו בערוהיגען, האט ער מיר דערצעהלט, ווי מען האט אין אמאליגע צייטען געפראוועט תנאים און חתונה אין אפגאניסטאן. עס האט זיך געפיהרט, אז נישט דער מאן אליין האט געוועהלט די כלה, נאר די פרויען פון זיין פאמיליע, דאס הייסט די מוטער און זיינע שוועסטערן צוזאמען מיט אלע הארעם-פרויען. די פרויען פון דער פא־מיליע האבען בעשטימט, אז ער מוז חתונה האבען. ס'רוב איז געווען אזוי, אז דער מאנסביל האט נישט געוואוסט אפילו ביז דער לעצטער רגע, אז ער מוז חתונה האבען. זיין מוטער און די שוועס־טערן האבען בעשלאסען פאר איהם צו זוכען א כלה. נאכדעם קלייבט מען צו־נויף ידיעות וועגען די מעדלעך וואס קע־נען איהם פאסען פאר א פרוי און מען פיהרט פערהאנדלונגען מיט דער כלה'ס משפחה. דערצו פערבעט מען די כלה'ס קרובים צו טיי, אויב זיי ווילען נישט דעם שידוך, קומען זיי נישט אויף דער איינלאדונג. אויב זיי זענען אבער יא מסכים, רופען זיי זיך אפ אויף דער איינ־לאדונג און ביים טיי ווערט בערעדט דער גאנצער ענין און מען קומט צו א הסכם וועגען דעם פרייז, וואס מען וועט מוזען בעצאהלען פאר דער כלה. אויב דער פרייז איז צו הויך און פאסט נישט פאר דע מחתנ'ס צד, זאגען זיך אפ זיין מוטער און שוועסטערן צו טרינקען טיי. דאס איז א סימן, אז די כלה'ס קרובים מוזען אראפלאזען פון פרייז. אין געגענפאל ווערט זיך דער שידוך פינאנדערגעהן. בא־כירט אבער, אז דער כלה'ס צד האלט דעם פרייז פאר א כשרן, און וויל זיך נישט דונגען, רופען אפ איהרע קרובים אן א זייט און ריהרען זיך נישט אן צום עסען. דאן זיצט מען און מען ווארט, ווער עס וועט לענגער אויסהאלטען. אויב עס פערגעהט א געוויסע צייט און קיינער רוהרט זיך נישט צו צום טיי, הייסט עס, אז צו קיין הסכם איז מען נישט געקו־מען און פון שידוך איז גארנישט געווא־רען. בעשליסט מען אבער, אז דער שידוך איז א פאסיגער, טרינקט מען און מען עסט אהן א סוף און ווען מען ווערט זאט, רעדט מען זיך צונויף וועגען אלע קלייני־גקייטען און מען בעשטימט די צייט, ווען דעם חתנ'ס פאמיליע דארף אריינ־טראגען דא סגעלד. דאס געלד ווערט איי־בערגעגעבען דעם ראש פון דער פאמילי־יע — דעם קהאן.

אזוי ווערען מענשען פערבונדען אויפ'ן גאנצען לעבען, נישט קענענדיג איינער דע מאנדערן און נישט וויסענדיג אפילו, ווי דער אנדערער זעהט אויס. ערשט בעת דער חתונה זעהט דער חתן צום ערשטען מאל זיין כלה.

אמת, פארהאן א מעגליכקייט, ווי אויסצומיידען דעם נעזעץ. ווען א מיידעל האט וואו עס איז נישט איז געזעהן א פרעמדען מאנסביל און ער איז איהר געפעלען געווארען אויף אזוי פיל, אז זי וויל איהם האבען פאר א מאן, מוז זי נאר אויפפאסען, ביז ער וועט פערביי־געהן פאר איהר הויז. דאן קען זי אויף אנ'אויגענבליק ארויסגעהן אויפ'ן גאס און איהם אפשטעלען מיט די ווערטער:

— „מאניר — קהאן — דיאן! איך וויל ווערען דיין פרוי". און דעם פאל מוז דער מאן מיט איהר חתונה האבען. אין גע־געגנפאל וועט איהם קיין איין אנשטענדי־גע ר אפגאנער נישט אריינלאזען צו זיך אין הויז. מוט ער עס אבער נישט, איז דער לעבען פון דער מיידעל צוברא־כען. זי קען שוין קיינמאל נישט חתונה האבען מיט קיין אנדערן. דען דער בזיון איז צו גרויס. דאס איינציגע, וואס איהר פער־בלייבט, איז ארבייטען אלס דינסט און נאר אין זעלטענע פאלען פערקויפט מען איהר שפעטער אלס שקלאפין אדער קעפס-ווייב. דערוויבער לאזען זיך וועגינג מעדלעך אויף אזא מין שריט.

ווען ביידע צדדים זענען געקומען צו א הסכם און האבען וועגען אלין אפגערעדט שיקט מען פונאנדער איינלאדונגען צו דער חתונה. זעקס פרויען בעזוכען אלע פריינד און קרובים און לאדען זיי איין צום יום טוב, וועלכע דויערט אכט טעג. פאר'ן חתן ווערט אויסגעבויט א טראן, וועלכען מען שמעלט אוועק און מוטען פון א גרויסען צומער. אויף דעם טראן מוז זיך דער חתן אוועקזעצען און לויט'ן אפגאנישען מנהג שפילען די ראלע פון א קעניג. מען בעשטימט אויף די אכט טעג זיינע הויף-לייט און די שׂכירות פאר זיי. אלע מוזען זיי דערצעהלען, וועגען זייער לעבענס-גאנג און ווערען בעשטראפט מיט קליינע געלד-שטראפען פאר די חטאים. און וועלכע זיי האבען זיך מודה געווען. דערביי ווייצעלט מען זיך און מען שפילט אין פערשידענע שפילען. אין ערגסטען פאל ווערט דער שולדיגער בעשטראפט מיט א הארבער שטראף. ער מוז אליין געהן אויפ'ן מארק און ברענגען פון דארטען עפעס א קליי־ניגקייט. דאס איז טאקע באמת א האר־בע שטראף, מחמת עס איז די גרעסטע דערנידערוגג פאר אנ'אפגאנישען מאנס־ביל צו טראגען א פעקעל איבער'ן גאס.

אויפ'ן דריטען טאג קומט צום יום־טוב דער מולא, דער מאלמעדאנישע־גייסטליכער. ער נעהמט ארויס פון קעי־שענע א פעקעל מיט פארב און פארבט אז זיין רעכטע האנד. נאך דעם גרייט ער צו דעם חתונה-קאנטראקט און מאכט דורך אלע פארמאליטעטען, און עס הויבט זיך אן די פייערליכע צערעמאניע. דערביי שפילען אין ביידע אפטיילונגען פון די מענער און פרויען ארקעסטערן מוזיק.

ביי מיין חתונה איז עס אביסעל אנ־דערש געגאנגען, מחמת איך בין נאך נישט געווען קיין מאלמעדאנערין און אונזער חתונה אין קאבול איז געווען נאר א פארמאליטעט, כדי צו בעשטע־טיגען די צערעמאניע, וואס מיר האבען שוין דורכגעמאכט אין בערלין.

פון צייט צו צייט הויבען זיך די געסט אויף און טאנצען, פערשטעהט זיך, אז די מאנסבילען ביי זיך און די פרויען אין הארעם. קאמיש זעהען אויס די הארעם־מעניי. שטייף, ווי שטעקענס, בעוועגען זיך די פרויען און אונטערברעכען זייערע מאנאטאנע בעוועגונגען נאר אויף א מא־מענט, כדי אין טאקט פון דער מוזיק א פאטש צו טון מיט די הענד. דאן טאנצט מען ווייטער.

די נייע טראנסאקעאנישע שיף „מילוואקע"

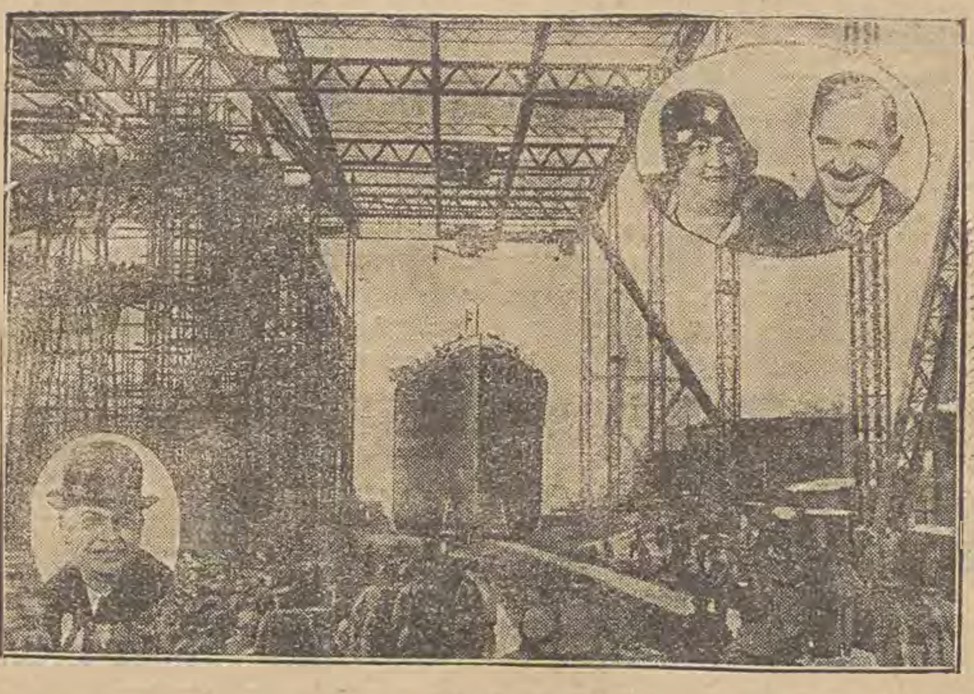

אין האמבורג איז אויסגעפערטיגט געווארען און געלאזט אויפ'ן וואסער א נייע טראנסאקעאנישע שיף. אזוי ווי די שיף איז אנגערופען געווארען אויפ'ן נאמען פון דער אמעריקאנער שטאט מילוואקע, זענען געקומען בייוואוינען דעם אקט דער בירגערמייסטער פון מילוואקע מיט זיין פרוי (אויף רעכטס, אויבען). אויף לינקס אונטען געפינט זיך דאס בילד פונ'ם פרעזידענט פון דער שיף-געזעלשאפט „האמבורג-אמעריקא", וואס האט אויסגעבויט די שיף.

ווען איהר געהט אריבער די גאס,
קוקט מיט אפענע אויגען; איהר קענט בלייבען אנ'איינגער קאליקע, אדער גאר געפינען דעם טויט
היט זיך, מען זאל אייך נישט איבערפאהרען!

היפאטעקען-געלד
צו ביליגע ציגזען
אויף בערלינער הייזער
בעזארגט שנעל
Ch. Regenwetter
Berlin S. 14, Stallschreiber № 33
Telefon: Dönhoff 4337.

מעכאנישע שלאסעריי און שוייסעריי
J. Reder, Łódź
Konstantynowska 11 róg Zachodniej
כ'נעהם אן פערשידענע מאשינען-רעפעראטורען ווי צופאסען פער־שידענע מאשינען-טיילען. און אויטאגענישע שוויסונגען.
שנעל און ביליג!
בעמ: פריוואט-וואוינונג גדאנסקא 20 וו. 17.

ווער ס'וויל פערקויפען רוסישע זאסטאווגע ליסטעס און אבליגאציעס
זאל זיך מעלדען שפעטסטענס ביז דעם שבת, ד. 23. ד. ח. אין ביורא „ארגוס", זאכאדניא 36
ס'קומען אין בעטראכט ליסטעס און אבליגאציעס פון קיעווער, פאלטאווער, מאסקווער, פעטערבורגער - טולסקער, דנעפריאנסקער, בריאנסקער און זשוטאמירער פאזעמעלנער באנק.

יודישער פרויען-פערבאנד „וו. י. ז. א."
אל. קאשציושקי 21
היינט מיטוואך ד. 6 מערץ 8.30 אוונד אויפ'ן וועכענטליכען גלעזעל טהיי וועט ה' ד"ר ווילהעלם פאלעק לעזען „עגזאטישע מעשות".
איינטריט פאר מיטגלידערינס און אריינגעפיהרטע געסט אומזיסט.

MUSZTARDA
MOUTARDE PALMO
Palmo

לאמבארד א ליציטאציע
די ווארשאווער לייה-אכצ.-געז. אויף בעוועגליכע משכנות אפטיילונג אין לאדז, זאכאדניא 31
מאכט בעקאנט, אז ד. 20 און 21. מערץ 1929

די אינדוסטריע און האנדעלס-קאמער אין לאדז
זוכט אויף א ביורא
א גרויס לאקאל
אין מיטעלשטאדט.
אפערטעז מיט א שקיץ און פרייז צו בעלייגען אין דער ווירטשאפטס-קאמיסיע אונטערן אדרעס
„ELIBOR" Sp. Akc., Kilińskiego 70.

א עלעגאנט קאוואליר צימער
מיט א בעזונדערן איינגאנג
ווערט געזוכט גוטע בעלוינונג אפערטן פאר „Z" אין לאדזער טאגעבלאט.
1051

Zgubiono weksel
inblanko z datą 28 grudnia 1928 r. na sto złotych wystawiony przez Teofila Szbilskiego żyrowany przez Rudolfa Majer. Weksel unieważnia się.

Zagubiono Dowód lokacyjny Łódzkiego Banku Depozytowego na dol. 425 № bież. kwitu 1249 № lokacji 891 na imię Zając i Sztrowajs wydany 22 listopada 1928. Zwrócić w administracji „Lodzer Tageblat". 1048

א האלב הויז
צו פערקויפען
אויף פולנאצנא ביי נאוואמיעסקא אהנע שולדען. צו ערפאהרען ביי יוסף מאטיל, פולנאצנא № 7 מעקלערס געוואונשען.

פערלוירען געווארען:
געהענדיג דאר:ערשטאג דורך פאלודניאווא ביז פיעטריקאווער איז פערלוירען געווארען א פעקעלע מיט פיר אנדענקונגס - פאטאגראפיעס דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען אפצו־ברענגען געגען בעלוינונג צו גראסמאן פיעטריקאווער 56.
1049

א קאראקולענער פאלטען
שעהנער, נייער געלעגענהייטליך ביליג פון ואפארט צו פערקויפען, טראוגוטא 6 האטעל „סאוואי" צימער 207, דער פארטיער וועט אנווייזען.

שרייבען
עהן אוי שנעל
לערנט אויס דער בעריהמטער
קאליגראף ל. בערמאן
אין 15 לעקציעס. אויך ווערט געלערנט גוט א יודישען בריף דעם וואס קען ניט. זאוואדזקא 10 פרוי' ט

לעזט און אבאנירט
— דאס —
לאדזער טאגעבלאט

ווייכטיג פאר דאמען!
מאכע איך די עלעגאנטסטע דאמען-היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלטעסטע היטע איבער־ארבייטע איך אויף גענצליך ניי. געדענקט די אדרעס:
פאר נאר
2.50 זל.
23 זאווארזקא 23
אין הויף. 2-טען איינגאנג, לינקס פארטער.
„TOLA"

אבאנאמענטס-פרייז!
גיגן—20 פרענק, אין אנדערע לענדער—1,25 דאלאר.
אנאנסען-פרייז!
Redaktor-wydawca H. Hamburski
Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 16.